

KONFERENCJA PRASOWA

Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi

**Jana Krzysztofa
Ardanowskiego**

PODSUMOWANIE

••••• **2** LAT •••••

✓ WIĘKSZE DOFINANSOWANIE DO PALIWA ROLNICZEGO

Zwiększono pomoc państwa w obniżeniu kosztów produkcji rolnej poprzez podwyższenie wielkości zwrotu akcyzy zawartej w oleju napędowym zużywanym w pracach rolniczych. Dofinansowanie w 2019 roku wyniosło 1,119 mld zł. W szczególności:

1. Zwiększono do 100 litrów zwrot akcyzy zawartej w cenie zakupionego paliwa na każdy hektar.
2. Wprowadzono po raz pierwszy tę formę wsparcia także dla hodowców bydła i chowu w wysokości 30 litrów do każdej Dużej Jednostki Przeliczeniowej (DJP).

Zwrot podatku akcyzowego zawartego w cenie oleju napędowego producentom rolnym wyniósł w 2015 r. - 813 mln zł, w 2016 r.- 891 mln zł, w 2017 r.- 895 mln zł, w 2018 r.- 910 mln zł, w 2019 r. - 1,119 mld zł.

✓ WIĘCEJ SPRZEDAŻY BEZPOŚREDNIEJ I ROLNICZEGO HANDLU DETALICZNEGO

1. Rozszerzono możliwość legalnej sprzedaży żywności, nieprzetworzonej i przetworzonej w gospodarstwach, do takich podmiotów jak restauracje, stolówki, gospodarstwa agroturystyczne, lokalne sklepy itp.

Zwiększono z 20 000 zł do 40 000 zł kwotę wolną od podatku dla żywności sprzedawanej w ramach Rolniczego Handlu Detalicznego (RHD) – po przekroczeniu, której obowiązuje niski podatek w wysokości 2%. Dodatkowo sprzedaż detaliczna nie wymaga zezwolenia, tylko zgłoszenia do odpowiedniej inspekcji.

Z powyższych rozwiązań korzysta już 8 702 producentów prowadzących rolniczy handel detaliczny pod nadzorem Inspekcji Weterynaryjnej (dane z 3 czerwca 2020r.) oraz 1 129 producentów pod nadzorem Państwowej Inspekcji Sanitarnej (dane z 31 grudnia 2019r.) – łącznie co najmniej 9 831 producentów.

2. Ułatwiono prowadzenie działalności marginalnej, ograniczonej i lokalnej (MOL) oraz sprzedaży bezpośredniej

Zniesiono obowiązek sporządzania i przedkładania do zatwierdzenia projektu technologicznego zakładu oraz dopełniania obowiązku informacyjnego wynikającego z przepisów art. 19 ustawy o produktach pochodzenia zwierzęcego.

Prowadzący działalność sprzedaży bezpośredniej, przetwarzania i sprzedaży produktów pochodzenia zwierzęcego w ramach działalności marginalnej, ograniczonej, lokalnej (MOL) są zobowiązani jedynie do złożenia wniosku o wpis do rejestru zakładów (do organów Inspekcji Weterynaryjnej).

Zniesiono ponadto obowiązek uzyskania zatwierdzenia przez organy Państwowej Inspekcji Sanitarnej zakładu w przypadku podmiotów zamierzających prowadzić produkcję żywności pod nadzorem tej Inspekcji, w pomieszczeniach używanych głównie jako prywatne domy (w kuchniach domowych).

Z powyższych rozwiązań dotyczących sprzedaży bezpośredniej i działalności marginalnej, ograniczonej i lokalnej korzysta już 15 293 producentów (dane z 3 czerwca 2020r.).

3. Utworzono portal ofertowy - POLSKI E-BAZAREK (www.polskiebazarek.pl)

W II kwartale 2020 r. została utworzona platforma kojarzenia ofert kupna i sprzedaży Polski e-bazarek umożliwiający producentom rolnym bezpłatne zamieszczanie ogłoszeń o produktach. Uruchomienie portalu umożliwia skrócenie łańcucha dostaw żywności od producenta do konsumenta, rozwój rolniczego handlu detalicznego (RHD) oraz działalności marginalnej, ograniczonej i lokalnej (MOL).

Skracanie łańcucha dostaw wzmacnia pozycję producentów rolnych w łańcuchu żywnościowym i sprzyja poprawie ich sytuacji finansowej. Utworzenie portalu Polski e-bazarek, jest również odpowiedzią na trudności w sprzedaży produktów przy zastosowaniu tradycyjnych kanałów dystrybucji (np. stacjonarnych bazarków, giełd).

Zainteresowanie korzystania z Polskiego e-bazarku błyskawicznie rośnie – w ciągu niecałego miesiąca na stronach pojawiło się prawie 10 tys. produktów.

WSPARCIE Z PROW PRZETWÓRSTWA W RAMACH RHD I MOL

100 000 zł dla RHD na działalność w zakresie przetwarzania produktów rolnych i ich zbywania

Nowe wsparcie finansowe z przeznaczeniem środków na możliwość:

- **zakupu wyposażenia** niezbędnego do prowadzenia działalności w zakresie przetwarzania i zbywania przetworzonych produktów rolnych,
- **budowy lub modernizacji pomieszczeń** pomocniczych służących przygotowaniu posiłków i pomieszczeń gospodarczych służących do przechowywania produktów żywnościowych, np. pomieszczeń kuchennych.

500 000 zł na podjęcie działalności gospodarczej MOL w zakresie przetwórstwa

Podwyższono wysokość wsparcia w tym obszarze z 300 tys. zł do 500 tys. zł.

✓ RZEŻNIA O MAŁEJ ZDOLNOŚCI PRODUKCYJNEJ NA TERENIE GOSPODARSTWA - RZEŻNIE ROLNICZE

1. **Ułatwienia dla rolników zamierzających założyć rzeźnię o małej zdolności produkcyjnej położoną na terenie gospodarstwa, obowiązujące od dnia 18 lutego 2020 r.**

Ułatwienia te dotyczą konstrukcji, rozplanowania i wyposażenia pomieszczeń rzeźni i stanowią krajowe środki dostosowujące do przepisów unijnych.

Uproszczenia te dotyczą przykładowo: liczby pomieszczeń w rzeźni rolniczej i czynności, jakie mogą być wykonywane w tych pomieszczeniach, urządzeń chłodniczych do przechowywania mięsa, szatni, umywalk, urządzeń do odkażania narzędzi, magazynów żywca czy też myjni środków transportu.

2. **Ułatwienia dla rzeźni rolniczych w zakresie uboju**

Osoba, która zdecyduje się prowadzić rzeźnię rolniczą będzie mogła dokonywać uboju zwierząt po ukończeniu szkolenia teoretycznego w zakresie określonym w art. 7 ust. 2 rozporządzenia nr Rady (WE) nr 1099/2009 z dnia 24 września 2009 r. w sprawie ochrony zwierząt, organizowanego przez powiatowego lekarza weterynarii.

Taka osoba będzie zwolniona z obowiązku odbywania 3-miesięcznej praktyki na stanowisku ubojowym.

✓ WZMOCNIENIE POZYCJI ROLNIKÓW NA RYNKU

1. **Ustawa o spółdzielniach rolników - zwiększenie konkurencyjności gospodarstw rolnych**

Wprowadzono przepisy zwalniające z podatku dochodowego od obrotu oraz z podatku od nieruchomości będących w użytkowaniu w ramach tej działalności spółdzielczej.

Spółdzielnie rolników posiadają silniejszą pozycję negocjacyjną wobec odbiorców ich produktów, co ma szczególne znaczenie w sytuacji dużej presji na obniżanie cen. Zdrowe zasady funkcjonowania spółdzielczości rolniczej wzmacniają pozycję rolników na rynku.

Przyjęte rozwiązania w ustawie o spółdzielniach rolników prowadzą do:

- zwiększenia stopnia zorganizowania producentów rolnych;
- zwiększenia żywotności ekonomicznej gospodarstw, ich konkurencyjności i dochodowości
- wzmocnienia procesu tworzenia MŚP, w tym szczególnie mikroprzedsiębiorstw na terenach wiejskich, a tym samym wzmocnienia przedsiębiorczości.

WSPARCIE Z PROW ORGANIZACJI I GRUP PRODUCENTÓW

Rozporządzeniem Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 27 czerwca 2019 roku wprowadzono obowiązek przedkładania planu biznesowego jako elementu niezbędnego w celu uznania organizacji producentów, zapewniając tym:

- możliwość uznanym organizacjom producentów (w tym spółdzielniom rolników) ubiegania się o pomoc finansową ze środków PROW 2014-2020.
- zachętę do trwałej konsolidacji producentów rolnych oraz ukierunkowanie na powstawanie stabilnych i silnych ekonomicznie podmiotów.

WSPARCIE Z PROW - PRZEWIDZIANO 495 MLN ZŁ NA TWORZENIE GRUP I ORGANIZACJI PRODUCENTÓW, a także:

- podniesiono procentowe stawki pomocy w poszczególnych latach funkcjonowania grupy producentów rolnych do: 10% w pierwszym roku, 9% w drugim roku, 8% w trzecim roku, 7% w czwartym roku, 6% w piątym roku,
- wprowadzono możliwość składania wniosków o przyznanie pomocy także w drugim naborze następującym po dniu uznania grupy producentów rolnych.

2. Wzmocnienie pozycji producenta rolnego w łańcuchu żywnościowym m.in. poprzez rozszerzenie wykazu - nieuczciwych praktyk handlowych

W celu wyeliminowania możliwości stosowania nieuczciwych praktyk handlowych podczas dostaw surowców rolnych i żywności wprowadzono przepisy, które obejmują **wszystkie relacje handlowe, z wykorzystaniem przewagi jednej ze stron**, pomiędzy dostawcą a nabywcą w całym łańcuchu dostaw. W konsekwencji:

- ułatwiono procedurę zgłaszania zawiadomienia o podejrzeniu stosowania praktyk nieuczciwie wykorzystujących przewagę kontraktową do Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów,
- zawiadomienie może złożyć każdy - w dowolnej formie (zniesiono wymóg pisemności),
- wprowadzono zachowanie anonimowości dla zgłaszającego zawiadomienie.

Usprawniono i wzmocniono kontrole w zakresie identyfikacji artykułów rolno-spożywczych i przekazywania informacji konsumentom. Wzmocniono nadzór nad jakością świeżych owoców i warzyw, zwiększono kary za nieprzebrzeżenie wymagań, szczególnie za nieuczciwe praktyki polegające na przepakowywaniu owoców i warzyw przywożonych z zagranicy i sprzedawaniu ich jako produktów polskich.

Rozszerzono kontrolę jakości handlowej żywności przywożonej z zagranicy. Od sierpnia 2019r. na granicy są poddawane kontroli jakości handlowej m.in. również przeznaczone do przetwórstwa owoce miękkie takie jak wiśnie, śliwki, porzeczki, truskawki, maliny oraz konserwowane owoce, warzywa i orzechy.

✓ **NARODOWY HOLDING SPOŻYWCZY**

1. Tworzona Krajowa Grupa Spożywcza, to instytucja rynkowa o charakterze holdingu, która będzie mogła wpływać na stabilizowanie rynków rolnych, poziom cen płaconych rolnikom za sprzedane płody rolne, zaopatrzenie rolnictwa, promocje i eksport polskiej żywności.

✓ **UCYWILIZOWANIE ŁAŃCUCHA ŻYWNOŚCIOWEGO**

1. Koniec narzucania cen przez podmioty skupujące produkty rolne

Na rynku rolnym często występują niczym nieuzasadnione zjawiska zakupu od rolników produktów rolnych po cenach rażąco niskich, które nie tylko nie gwarantują zysku, lecz często nie pokrywają kosztu wytworzenia produktu.

Projekt ustawy przygotowany przez MRiRW, przyjęty w lipcu 2019 roku wprowadza:

- obowiązek zawierania pisemnych umów na dostarczanie produktów rolnych (również przez pośredników) - nie dotyczy RHD, sprzedaży bezpośredniej i sprzedaży za pośrednictwem giełdy towarowej lub na rynku hurtowym
- wymóg zawierania umów na dostarczenie produktów rolnych, którym zostaną objęte wszystkie podstawowe artykuły rolne produkowane w Polsce.

- wyznaczanie cen referencyjnych, ustalanych na podstawie danych opracowanych w wyniku badań prowadzonych przez Instytut Ekonomiki Rolnictwa i Gospodarki Żywnościowej – Państwowy Instytut Badawczy (IERiGŻ), na podstawie średnich kosztów produkcji z ostatnich trzech lat, średnich plonów i kosztów pracy
- możliwość wszczęcia postępowania przez Prezesa Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów w przypadku gdy zakupu produktów rolnych lub spożywczych po cenach niższych niż ceny referencyjne
- możliwość nałożenia kary pieniężnej - w przypadku stwierdzenia w wyniku kontroli nieuczciwego wykorzystywania przewagi kontraktowej nabywcy względem dostawcy.

Ustawa o zmianie ustawy o organizacji niektórych rynków rolnych oraz ustawa o przeciwdziałaniu nieuczciwemu wykorzystywaniu przewagi kontraktowej w obrocie produktami rolnymi i spożywczymi (projekt został przyjęty przez Radę Ministrów w dniu 02.07.2019 r., skierowany do Sejmu. Prace zostały przerwane końcem kadencji. 14 lutego br. projekt ustawy został ponownie skierowany do Kancelarii Prezesa Rady Ministrów).

2. Kodeks Etyki Żywnościowej

Siedem podstawowych zasad Kodeksu Etyki Żywnościowej

1. Bezpieczeństwo konsumenta jest celem nadrzędnym
2. Poszanowanie żywności przez minimalizację strat.
3. Solidarna ochrona zaufania konsumentów w łańcuchu żywnościowym.
4. Przejrzysta i niewprowadzająca w błąd informacja w znakowaniu i reklamie produktów żywnościowych.
5. Szczególne traktowanie dzieci i młodzieży jako konsumentów. .
6. Uczciwość w konkurovaniu i relacjach rynkowych.
7. Właściwe respektowanie urzędowej kontroli żywności.

✓ POLSKA ŻYWNOSĆ WYSOKIEJ JAKOŚCI

1. Wsparcie rozwoju rolnictwa ekologicznego promując towarowe gospodarstwa ekologiczne produkujące na rynek, eliminując jednocześnie patologiczne zjawiska wsparcia użytkowników rolnych niedających żadnej produkcji

Wprowadzono zasadę, iż płatność ekologiczna przysługuje wyłącznie tym rolnikom, którzy przeznaczają część swojej produkcji na rynek. Płatność do trwałych użytków zielonych i upraw paszowych otrzymują tylko rolnicy posiadający zwierzęta, hodowane na tych użytkach.

W celu jeszcze ściślejszego powiązania płatności ekologicznych z produkcją oraz lepszego wykorzystania potencjału produkcyjnego trwałych użytków zielonych podwyższono z 0,3 DJP/ha do 0,5 DJP/ha wymaganą obsadę zwierząt w ramach Pakietów 5. i 11. (uprawy paszowe na gruntach ornych) oraz Pakietów 6. i 12. Trwałe użytki zielone (TUZ) w ramach działania Rolnictwo Ekologiczne PROW 2014-2020.

Jednocześnie od 2019 r. zwiększono stawki wsparcia z PROW w ramach działania Rolnictwo ekologiczne w poszczególnych pakietach:

Pakiet 1. Uprawy rolnicze w okresie konwersji – z 966 zł/ha do 1 137 zł/ha, Pakiet 5. Uprawy paszowe na gruntach ornych w okresie konwersji – z 787 zł/ha do 926 zł/ha, Pakiet 6. Trwałe użytki zielone w okresie konwersji – z 428 zł/ha do 535 zł/ha, Pakiet 7. Uprawy rolnicze po okresie konwersji – z 792 zł/ha do 932 zł/ha, Pakiet 11. Uprawy paszowe na gruntach ornych po okresie konwersji – z 559 zł/ha do 658 zł/ha, Pakiet 12. Trwałe użytki zielone po okresie konwersji – z 428 zł/ha do 535 zł/ha.

2. Rozwój rynku żywności poprzez wsparcie logistyki i platform sprzedażowych

Powstała "Platforma Żywnościowa", elektroniczna platforma sprzedażowa dla produktów rolno-spożywczych pod nazwą SELLFOOD, która jest uruchamiana przez krajowy podmiot rynku kapitałowego, w ramach projektu strategicznego finansowanego przez Narodowe Centrum Badań i Rozwoju w ramach programu GOSPOSTRATEG.

Projekt jest innowacyjnym rozwiązaniem na polskim rynku żywnościowym, które umożliwi uczestnikom rynku rolno-spożywczego zawieranie kontraktów typu SPOT, a w dalszej perspektywie – kontraktów terminowych. Jego głównym celem jest utworzenie platformy handlu (gieldy towarowej) usprawniającej funkcjonowanie rynku rolnego i stabilizującego ceny.

3. Rozwój systemu produktów regionalnych i tradycyjnych

Zwiększa się liczba polskich produktów chronionych w Polsce, jest już ich 43 oraz ich wartość. Wartość polskich produktów z Chronioną Nazwą Pochodzenia i Chronionym Oznaczeniem Geograficznym wynosiła w 2017 r. 433 miliony euro. Natomiast polska produkcja Gwarantowanych Tradycyjnych Specjalności wzrosła od 2010 r. z 10 mln euro do 390 mln euro.

Ministerstwo aktywnie wspiera rozwój systemu żywnościowych produktów regionalnych i tradycyjnych:

- przeprowadziło szczegółową analizę całego sektora identyfikując jego mocne i słabe strony oraz obszary, które wzmocnią jego dalszy rozwój,
- przygotowuje nowe rozwiązania w zakresie wsparcia dla sektora żywności regionalnej i tradycyjnej,
- prowadzi działania edukacyjne na temat systemu ochrony produktów regionalnych i tradycyjnych oraz o samych produktach, między innymi w ramach kampanii „Kupuj świadomie”.

4. Wprowadzono oznaczanie produktów żywnościowych niezawierających GMO i zapewniono skuteczny system kontroli w tym zakresie.

W dniu 13 czerwca 2019 r. została uchwalona *ustawa o oznakowaniu produktów wytworzonych bez wykorzystania organizmów genetycznie zmodyfikowanych jako wolnych od tych organizmów*. Ustawa jest odpowiedzią na oczekiwania konsumentów.

Wprowadzono możliwość dobrowolnego znakowania żywności i pasz, co pozwoli na wzmocnienie promocji polskich produktów – szczególnie pochodzenia zwierzęcego, wytwarzanych na bazie rodzimych surowców paszowych bez udziału GMO.

WSPARCIE Z PROW - PREFERENCJE DLA PRZETWÓRSTWA BEZ GMO

Od czerwca 2019 roku, w ramach wsparcia dla sektora przetwórstwa (mikro, małe i średnie przedsiębiorstwa - MŚP), które wynosi do 10 mln zł na beneficjenta, **producenci pasz niewykorzystujący w produkcji GMO mają pierwszeństwo w ubieganiu się o wsparcie finansowe z Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich.**

5. Wprowadzono obowiązek udostępniania informacji o kraju pochodzenia mięsa i ziemniaków

Wymagania w zakresie podawania informacji o pochodzeniu produktów nie objętych przepisami unijnymi wprowadzono w przepisach krajowych:

- od dnia 1 kwietnia 2018r. wymagane jest udostępnianie konsumentom w obrocie detalicznym informacji o państwie pochodzenia (urodzenia, chowu i uboju zwierząt) **mięsa wieprzowego, drobiowego, koźliny i baraniny** sprzedawanych bez opakowań „na wagę”, w tym dodatkowo w drugiej połowie 2020r. wprowadzony zostanie obowiązek umieszczania flagi państwa pochodzenia przy nazwie tego państwa
- od dnia 26 maja 2019r. wymagane jest udostępnienie konsumentom w obrocie detalicznym informacji o państwie pochodzenia **ziemniaków** (zarówno pakowanych jak i sprzedawanych luzem) wraz z wizerunkiem flagi tego państwa.

✓ WZMOCNIENIE NADZORU NAD JAKOŚCIĄ HANDLOWĄ ARTYKUŁÓW ROLNO-SPOŻYWCZYCH

Z dniem 1 lipca 2020 r. całość zadań w zakresie nadzoru nad jakością handlową artykułów rolno-spożywczych zostanie powierzona jednemu wyspecjalizowanemu organowi urzędowej kontroli żywności tj. **Inspekcji Jakości Handlowej Artykułów Rolno – Spożywczych**. Dotychczasowe kompetencje Inspekcji Handlowej do kontroli jakości handlowej w handlu detalicznym zostaną przeniesione na Inspekcję Jakości Handlowej Artykułów Rolno-Spożywczych.

✓ BUDUJEMY MARKĘ POLSKICH PRODUKTÓW ŻYWNOŚCIOWYCH

Mając na celu zwiększenie konkurencyjności polskiej żywności w kraju i na rynkach zagranicznych, tworzymy markę polskich produktów żywnościowych, jako **produktów wysokiej jakości, innowacyjnych, naturalnych** poprzez realizację szeregu działań o charakterze informacyjnym, edukacyjnym i promocyjnym.

Opracowana „Strategia Promocji Żywności” określa jako **główną ideę promowanie polskiej żywności pod wspólnym hasłem „Polska smakuje”**. Za granicą wykorzystywane jest hasło “Poland tastes good” albo „Polen schmeckt”.

1. POLSKA SMAKUJE - POLAND TASTES GOOD

Budowanie pozytywnego wizerunku i rozpoznawalności polskiej żywności za granicą pod marką “POLAND TASTES GOOD” jest jednym z głównych zadań Krajowego Ośrodka Wsparcia Rolnictwa (KOWR).

Marka “POLAND TASTES GOOD” jest gwarantem smaku i synonimem polskich produktów spożywczych najwyższej jakości, a także odpowiedzią na rosnące zapotrzebowanie na żywność zdrową, wytwarzaną w zgodzie ze środowiskiem naturalnym, w oparciu o tradycyjne technologie i sposoby produkcji.

DZIAŁANIA KRAJOWE – POLSKA SMAKUJE

Targi i wystawy

W ramach krajowych działań informacyjno-promocyjnych organizowanych przez resort rolnictwa, podczas największych i najważniejszych targów i wystaw dedykowanych żywności, organizowane są stoiska informacyjno – promocyjne. Organizowane są też targi w ramach kampanii „Polska smakuje”, pikniki PDŻ oraz liczne konkursy np. Bitwa regionów, Konkurs na najlepsze gospodarstwo ekologiczne.

DZIAŁANIA ZAGRANICZNE – POLAND TASTES GOOD

Misje handlowe i targi międzynarodowe

MRiRW oraz KOWR w celu kreowania pozytywnego wizerunku polskiej żywności, a także zwiększenia konkurencyjności polskiego sektora spożywczego, realizuje działania mające na celu promocję produktów rolno-spożywczych, poprzez organizowanie stoisk informacyjno-promocyjnych pod hasłem „Poland tastes good” podczas zagranicznych wydarzeń wystawienniczo-targowych. W przeciągu dwóch ostatnich lat resort zorganizował **44 stoiska narodowe na rynkach zagranicznych** takich jak: Białoruś, Chiny, Francja, Egipt, Holandia, Hongkong, Indie, Indonezja, Izrael, Japonia, Korea Południowa, Meksyk, Niemcy, RPA, Singapur, Słowacja, Tajlandia, Tajwan, Wietnam, ZEA, Wielka Brytania, USA, Kazachstan.

2. KUPUJ ŚWIADOMIE - PRODUKT POLSKI

Pod jednym parasolowym hasłem „Kupuj świadomie” prowadzone są działania informacyjno-edukacyjne dotyczące oznaczenia PRODUKT POLSKI, rolnictwa ekologicznego, znaku Poznaj Dobrą Żywność oraz unijnych systemów jakości: Chroniona Nazwa Pochodzenia, Chronione Oznaczenie Geograficzne i Gwarantowana Tradycyjna Specjalność.

Celem prowadzonych działań jest poszerzanie wiedzy i świadomości konsumenckiej oraz zachęcenie producentów do inwestowania w jakość wytwarzanych produktów, a przez to wsparcie rozwoju krajowego rynku żywności wysokiej jakości.

Działania informacyjno-edukacyjne w obszarze oznaczenia PRODUKT POLSKI prowadzone są dwutorowo. Z jednej strony opierają się na edukacji konsumentów w zakresie oznaczenia PRODUKT POLSKI. Z drugiej skierowane są do rolników i producentów o możliwościach i warunkach niezbędnych do znakowania swoich wyrobów biało-czerwonym znakiem PRODUKT POLSKI.

PRODUKT POLSKI

Przepisami prawa określono jednolite kryteria dotyczące dobrowolnego umieszczania informacji „PRODUKT POLSKI”.

Kryteria dopuszczające umieszczenie znaku określają, że:

- produkt musi być wyprodukowany z surowców wytworzonych na terenie Polski, (w przypadku mięsa dodatkowo wymaga się, aby zostało pozyskane ze zwierząt urodzonych, chowanych i ubitych na terytorium Polski)
- w produktach przetworzonych dopuszcza się użycie importowanych składników (np. przypraw, bakalii) w ilości do 25% masy tych produktów, pod warunkiem, że składniki takie nie są wytwarzane w kraju.

✓ EKSPORT PRODUKTÓW ROLNO-SPOŻYWCZYCH

1. Rekordowy wzrost eksportu

Eksport artykułów rolno-spożywczych systematycznie wzrasta. W 2004 roku, kiedy wchodziliśmy do Unii Europejskiej wartość eksportu produktów rolno-spożywczych wynosiła ok. 4 mld zł.

W 2019 roku wartość eksportu wyniosła **31,4 mld EUR** (jednocześnie następuje wzrost dodatniego bilansu handlu zagranicznego żywnością - do 10,4 mld EUR nadwyżki eksportu nad importem), co w porównaniu do 2015 roku oznacza wzrost o około **41%**.

Wartość polskiego eksportu produktów rolno-spożywczych w pierwszym kwartale 2020 r. osiągnęła poziom 8,4 mld EUR, o 9,9% wyższy niż rok wcześniej.

Sprzedaż do największego odbiorcy polskiej żywności tj. do Niemiec wyniosła w 2019 roku **7,6 mld EUR** i w porównaniu z 2015 rokiem był to wzrost o **31%**.

Spośród ważniejszych grup towarowych, w tym okresie nastąpił wzrost wartości eksportu:

- tytoniu (w tym głównie papierosów) o 66%,
- przetworów z mięsa i ryb o 48%,
- ryb (głównie filetów i ryb wędzonych) o 48%,
- mięsa i podrobów jadalnych (głównie mięsa drobiowego, wołowego i wieprzowego) o 33%,
- produktów mleczarskich i jaj o 32%.

✓ Działania na forum Rady UE ds. Rolnictwa i Rybołówstwa

W czasie ostatnich 2 lat na forum Rady UE ds. Rolnictwa i Rybołówstwa oraz jej organów pomocniczych prowadzone były przede wszystkim intensywne prace dotyczące uzgodnienia kształtu przyszłej WPR.

W wyniku starań Ministra w październiku 2019 r. Polska wraz z 16 innymi państwami członkowskimi uzgodniła oświadczenie w sprawie utrzymania przyszłego budżetu WPR na poziomie wydatków w okresie 2014-2020. Oświadczenie to zaprezentowane zostało na Radzie UE ds. Rolnictwa i Rybołówstwa w dniach 14-15 października 2019 r.

Bardzo istotnym problemem była również ostatnia sytuacja kryzysowa w rolnictwie, wywołana pandemią COVID-19. Podczas Nieformalnej wideokonferencji wysokiego szczebla ministrów ds. rolnictwa i rybołówstwa w dniu 13 maja 2020 r. Minister zaapelował do Komisji Europejskiej o wsparcie finansowe dla sektora drobiu i wieprzowiny. Minister uznał, że przygotowane działania są niewystarczające. Wniósł o dalsze działania w innych sektorach oraz większe środki budżetowe.

Ponadto w czasie ostatnich 2 lat Minister Rolnictwa i Rozwoju Wsi zgłosił samodzielnie lub we współpracy z innymi krajami forum Rady UE ds. Rolnictwa i Rybołówstwa następujące wnioski dotyczące najistotniejszych dla Polski spraw:

16 lipca 2018 r. - wniosek o przyjęcie dodatkowych środków służących wsparciu rolników dotkniętych poważną suszą w Polsce, w którym Minister zaapelował do Komisji Europejskiej o uruchomienie działań nadzwyczajnych w ramach istniejących możliwości prawnych.

17-18 grudnia 2018 r. - wniosek Polski ws. trudnej sytuacji na rynku wieprzowiny, w którym Minister wnioskował o podjęcie interwencji przez UE oraz udzielenie wsparcia polskim producentom trzody.

28 stycznia 2019 r. wspólny wniosek Polski oraz 16 państw członkowskich (Słowenii, Bułgarii, Chorwacji, Cypru, Czech, Estonii, Finlandii, Grecji, Hiszpanii, Litwy, Łotwy, Luksemburga, Malty, Portugalii, Słowacji, Słowenii i Węgier) dotyczący pakietu reform WPR po 2020 roku (rozwój obszarów wiejskich i wieloletnie ramy finansowe), w którym Polska wraz z innymi krajami zabiegała o utrzymanie obecnego poziomu finansowania rozwoju obszarów wiejskich po 2020 r., co zostało wyrażone we wspólnej deklaracji.

18 marca 2019 r. - wniosek Polski dotyczący sytuacji na rynku mięsa z uwzględnieniem nowych wyzwań handlowych, w którym Minister zwrócił uwagę na rosnące wyzwania dla sektora, w tym m.in. szybko rosnący import mięsa drobiowego z Ukrainy, negocjacje z Mercosur oraz potencjalne skutki brexitu. Obawy Polski dotyczące sytuacji na rynkach mięsa, szczególnie w kontekście wpływu negocjacji handlowych poparło wiele krajów (Belgia, Francja, Słowenia, Włochy, Węgry, Chorwacja, Hiszpania, Portugalia, Irlandia).

15 kwietnia 2019 r. - wspólna deklaracja Polski, Słowacji i Czech w sprawie dyrektywy dotyczącej odnawialnych źródeł energii po 2020 r. (RED II), w której sygnatariusze podkreślili, że wykorzystanie biopaliw z surowców rolnych po 2020 r. jest bardzo ważne nie tylko dla utrzymania stabilizacji produkcji rolnej, ale również poprawy bezpieczeństwa energetycznego oraz realizacji celów klimatycznych.

14 maja 2019 r. - wspólny wniosek Polski i Belgii dotyczący trudnej sytuacji na europejskim rynku jabłek i gruszek, spowodowanej nadmierną podażą na rynkach europejskich oraz rosnącymi kosztami produkcji. Oba kraje wezwały Komisję Europejską do udostępnienia dodatkowych środków finansowych dla sektora owoców twardych. Stanowisko to poparły Węgry i Słowenia.

18 listopada 2019 r. - wniosek w związku z nadmiernym importem kukurydzy z Ukrainy, w którym Minister zwrócił się o nie otwieranie nowych preferencji w dostępie do rynku UE w odniesieniu do importu zbóż, w tym kukurydzy. Kwestia niekorzystnego wpływu importu zbóż zza wschodniej granicy była często podnoszona przez Ministra na forum unijnym.

21 stycznia 2020 r. - wspólny wniosek dotyczący wskazania miejsca pochodzenia mieszanek miodów, złożony przez Polskę, Portugalie, Słowenię, Bułgarię, Czechy, Cypr, Estonię, Francję, Grecję, Hiszpanię, Litwę, Łotwę, Rumunię, Słowację, Węgry oraz Włochy. Ministrowie w dyskusji wskazali, że dzisiejsze przepisy dotyczące oznakowania mieszanek miodu pochodzących z różnych krajów nie przekazują konsumentom kompleksowych i wiarygodnych informacji na temat pochodzenia miodu.

✓ WSPÓŁPRACA BILATERALNA I MULTILATERALNA

Celem promowania polskiego stanowiska w ramach współpracy bilateralnej i wielostronnej z krajami Unii Europejskiej, w tym działań podejmowanych w formacie Grupy Wyszehradzkiej, Trójkąta Weimarskiego oraz współpracy państw bałtyckich, prowadzona była współpraca wielostronna na szczeblu ministerialnym i eksperckim.

Polska aktywnie uczestniczyła w pracach Grupy Wyszehradzkiej w formule poszerzonej o kraje regionu w czasie prezydencji słowackiej i czeskiej. W wyniku spotkań Ministrów Rolnictwa przyjęte zostały wspólne stanowiska i deklaracje:

- **Wspólne stanowisko ministrów rolnictwa państw Grupy Wyszehradzkiej (Republiki Czeskiej, Węgier, Polski i Słowacji), Bułgarii, Chorwacji, Rumunii i Słowenii) w sprawie wniosku Komisji dotyczącego dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady w sprawie nieuczciwych praktyk handlowych w relacjach między przedsiębiorstwami w łańcuchu dostaw żywności, (15-16 sierpnia 2018 r., Oponice, Słowacja);**

- **Wspólna deklaracja Ministrów Rolnictwa i Ministrów Badań Grupy Wyszehradzkiej** (Czechy, Węgry, Polska i Słowacja), Bułgarii, Chorwacji, Estonii, Łotwy, Litwy, Rumunii i Słowenii w sprawie przyszłej roli inicjatywy BIOEAST w kontekście programu Horyzont Europa (8-9 maja 2019 r., Stará Lesná, Słowacja);
- **Wspólna deklaracja Ministrów Rolnictwa państw Grupy Wyszehradzkiej oraz Bułgarii, Chorwacji, Rumunii i Słowenii w zakresie zwalczania Afrykańskiego Pomoru Świń (ASF) w Unii Europejskiej** (3-4 października 2019 r., Praga, Republika Czeska);
- **Wspólna Deklaracja Ministrów Rolnictwa państw Grupy Wyszehradzkiej oraz Bułgarii, Chorwacji, Rumunii i Słowenii w sprawie reformy Wspólnej Polityki Rolnej w świetle Europejskiego Zielonego Ładu, strategii „Od pola do stołu” i strategii na rzecz bioróżnorodności oraz w świetle pandemii spowodowanej wirusem COVID-19[KK1]** (19 czerwca 2020 r., videokonferencja).

Polska inicjowała dialog w formacie **Trójkąta Weimarskiego** (Polska, Francja, Niemcy) i w ramach współpracy bałtyckiej w obszarze rolnictwa, w wyniku czego podpisane zostały:

- **Wspólna Deklaracja** podsumowująca stanowisko Polski, Francji i Niemiec w kwestiach reformy Wspólnej Polityki Rolnej, **współpracy naukowo-badawczej na rzecz wdrażania nowych technologii w rolnictwie, zagrożeń i wyzwań wynikających z bezumownego wyjścia Zjednoczonego Królestwa z Unii Europejskiej oraz roli małych i rodzinnych gospodarstw rolnych** (7 października 2019 r., Warszawa);
- **Wspólna Deklaracja Ministrów Rolnictwa Estonii, Łotwy, Litwy i Polski podkreślająca zbieżność stanowisk w zakresie reformy WPR w kontekście negocjacji WRF**, w tym potrzeby zapewnienia odpowiedniego budżetu na wdrożenie nowych celów i wyzwań, zapewnienia równych warunków konkurencji poprzez wyrównanie płatności bezpośrednich oraz zapewnienia przez Komisję Europejską nadzwyczajnych środków na rzecz zarządzania kryzysowego, uwzględniając ryzyko związane z bezumownym BREXITEM (5 września 2019 r., Serock).

DEKLARACJA WARSZAWSKA

24 lutego 2020 roku Minister Rolnictwa i Rozwoju Wsi był gospodarzem konferencji wysokiego szczebla z udziałem krajów regionu oraz Komisarza UE ds. Rolnictwa, w wyniku której podpisana została **Wspólna Deklaracja Ministrów Rolnictwa Bułgarii, Republiki Czeskiej, Estonii, Węgier, Łotwy, Litwy, Polski i Rumunii w sprawie reformy wspólnej polityki rolnej**.

WSPARCIE EKSPORTU NA RYNKI KRAJÓW TRZECICH

W celu wspierania eksportu polskich produktów rolno-spożywczych na rynki krajów trzecich oraz z uwagi na możliwości rozwoju współpracy instytucjonalnej **prowadzono rozmowy bilateralne na szczeblu kierownictwa resortu** (Białoruś, Chiny, Gruzja, Indie, Japonia, Izrael, Kazachstan, Liban, Turcja, USA, Singapur, Sri Lanka, Sudan, Ukraina, Uzbekistan, Wybrzeże Kości Słoniowej, Zjednoczone Emiraty Arabskie), a także w ramach posiedzeń komisji międzyrządowych oraz grup roboczych ds. współpracy w dziedzinie rolnictwa.

Przedstawiciele Kierownictwa MRiRW brali ponadto udział w spotkaniach Ministrów Rolnictwa krajów Europy Środkowo – Wschodniej i Chin (format 17+1).

Umowy dwustronne

W celu nadania ram prawnych współpracy w dziedzinie rolnictwa z krajami trzecimi, Ministerstwo Rolnictwa i Rozwoju Wsi podejmuje działania mające na celu zawarcie porozumień, memorandów itp., co bardzo często staje się istotnym impulsem do zacieśnienia stosunków i intensyfikacji współpracy pomiędzy Polską a innymi krajami. W ostatnich dwóch latach Minister Rolnictwa i Rozwoju Wsi podpisał je tego typu dokumenty z: Generalną Administracją Celną Chińskiej Republiki Ludowej, Ministerstwem Rolnictwa i Żywności Republiki Białorusi, Ministerstwem Polityki Rolnej i Gospodarki Żywnościowej Ukrainy, Ministerstwem Rolnictwa Republiki Azerbejdżanu oraz Ministrem Rolnictwa i Zasobów Naturalnych Republiki Sudanu.

NOWE RYNKI ZBYTU DLA POLSKICH PRODUKTÓW ROLNO-SPOŻYWCZYCH

Resort rolnictwa oraz podległe służby weterynaryjne i fitosanitarne prowadzą intensywne działania, mające na celu otwarcie nowych rynków zbytu, które dotychczas były niedostępne dla polskich produktów rolno-spożywczych, jak również podejmują kroki skierowane na zniesienie nieuzasadnionych barier i poszerzanie dostępu do rynków krajów trzecich dla ww. towarów. **Od 2018 roku do momentu pojawienia się HPAI w grudniu 2019, Polska była jedynym krajem Unii Europejskiej, mogącym eksportować drób do Chin.** Polskie służby weterynaryjne podejmują działania w celu wypracowania ze stroną chińską nowych warunków, na jakich mogłoby odbywać się eksport.

W celu wspierania eksportu polskich produktów rolno-spożywczych na rynki krajów trzecich prowadzono intensywne działania mające na celu udrożnienie rynków zbytu w następujących krajach: Algieria, Angola, Armenia, Azerbejdżan, Bangladesz, Białoruś, Brazylia, Chile, Chiny (także Tajwan), Czarnogóra, Egipt, Gruzja, Indie, Indonezja, Irak, Iran, Izrael, Japonia, Kanada, Katar, Kazachstan, Kolumbia, Kostaryka, Liban, Malezja, Maroko, Mołdawia, Nowa Zelandia, Republika Korei, RPA, Senegal, Serbia, Singapur, Sri Lanka, Sudan, Tajlandia, Turcja, Ukraina, USA, Uzbekistan, Wietnam, Zambia i Zjednoczone Emiraty Arabskie.

Niemniej jednak w wyniku działań MRiRW, GIW, PIORIN, MR i MSZ w ciągu ostatnich dwóch lat m.in.:

- **Ukraina potwierdziła możliwość stosowania wzoru świadectwa dla drobiowego mięsa mielonego i/lub mięsa oddzielonego mechanicznie (MOM) przy wysyłkach tych produktów na rynek ukraiński;**
- **ustalono nowy wzór świadectwa zdrowia na mięso drobiowe, zawierające zapisy dot. możliwości stosowania regionalizacji w odniesieniu do HPAI. Dzięki tym ustaleniom możliwe było wznowienie eksportu mięsa drobiowego do Singapuru;** ustalono także świadectwa dla jaj konsumpcyjnych i produktów jajecznych, a także dla produktów mięsnych drobiowych, wieprzowych oraz wołowych puszkowanych lub poddanych sterylizacji, eksportowanych do Singapuru.
- **rynek tajlandzki został otwarty dla eksportu polskich jabłek, zatwierdzono także wzór świadectwa zdrowia dla jaj i produktów jajecznych wywożonych z Polski do Królestwa Tajlandii.**
- **Królestwo Arabii Saudyjskiej ponownie otworzyło swój rynek dla mięsa wołowego i produktów z mięsa wołowego z Polski.**

✓ WSPÓLNA POLITYKA ROLNA I WIELOLETNIE RAMY FINANSOWE PO 2020

Kwestia odpowiednich środków na finansowanie WPR w Polsce stała się jednym z priorytetów polskiego rządu w negocjacjach dotyczących wieloletnich ram finansowych na lata 2021-2027.

W debacie Polska podkreśla wagę WPR dla zapewnienia:

- **jednolitych warunków konkurencji na rynku rolnym UE**
- **zakończenia procesu wyrównania stawek płatności bezpośrednich**
- **istotnej roli tej polityki we wzmacnianiu spójności gospodarczej, politycznej i społecznej UE**
- **kluczowej roli odpowiedniego, w pełni wspólnotowego budżetu WPR niezbędnego dla skuteczności w realizacji jej celów**
- **wzmocnienia finansowego II filaru WPR i jego koncentracji na redukcji różnic rozwojowych sektora rolnego, globalnej konkurencyjności producentów i przetwórców rolnych UE**
- **pobudzania działalności gospodarczej, społecznej i środowiskowej na obszarach wiejskich.**

✓ FUNDUSZ GWARANCJI ROLNYCH

30 lipca 2019 r. na podstawie umowy zawartej pomiędzy Ministrem Rolnictwa i Rozwoju Wsi a Bankiem Gospodarstwa Krajowego powstał Fundusz Gwarancji Rolnych w Programie Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014-2020.

Fundusz Gwarancji Rolnych to pierwszy w Polsce instrument finansowy dedykowany wyłącznie rolnikom i przedsiębiorcom przetwórstwa rolno-spożywczego, który jest współfinansowany ze środków Unii Europejskiej.

Głównym celem gwarancji w ramach PROW 2014-2020 jest ułatwienie rolnikom oraz przedsiębiorcom przetwórstwa rolno-spożywczego dostępu do kredytów inwestycyjnych oraz obrotowych.

Zgodnie z zawartą umową, Minister Rolnictwa i Rozwoju Wsi, jako instytucja zarządzająca PROW 2014-2020, zapewni wkład finansowy w wysokości 50 mln euro. Ze względu na towarzyszący instrumentom gwarancyjnym efekt mnożnikowy, czyli przyciąganie środków sektora bankowego, zaangażowanie tych środków pozwoli na wygenerowanie akcji kredytowej w wysokości ok. 1,1 mld zł.

W związku z epidemią COVID-19 uruchomiona została pomoc dla mikro, małych i średnich przedsiębiorstw prowadzących działalność gospodarczą w sektorze rolnym i przetwórstwie rolno-spożywczym w formie kredytów obrotowych na finansowanie bieżącej działalności z dopłatami do oprocentowania i z gwarancją ich spłaty.

. Do końca 2020 r. będą udzielane kredyty obrotowe z 2 % dopłatą do oprocentowania tych kredytów finansowana przez okres 12 miesięcy i gwarancja spłaty przez okres 39 lub 51 miesięcy - ze środków Funduszu Gwarancji Rolnych uzupełnionego o dodatkową kwotę 18,6 mln euro.

✓ REFORMA ZASAD FUNKCJONOWANIA FUNDUSZY PROMOCJI PRODUKTÓW ROLNO-SPOŻYWCZYCH

1. Zmiany składu komisji zarządzających

Decyzje o sposobie wydatkowania i przydzielania kwot na poszczególne zadania podejmują tworzone dla każdego funduszu odrębne 9 osobowe komisje zarządzające, składające się z przedstawicieli danej branży. W celu zapewnienia przedstawicielom środowiska, z którego pochodzą wpłaty na fundusze promocji, większego wpływu na sposób wydatkowania środków tych funduszy wprowadzono zmiany składu komisji zarządzających.

Zgodnie z nowelizacją ustawy z dnia 22 maja 2009 r. o funduszach promocji produktów rolno-spożywczych z dnia 1 stycznia 2017 r., skład nowych komisji przedstawia się następująco:

5 przedstawicieli producentów (przed zmianami 4 osoby)

3 przedstawicieli przetwórców (przed zmianami 4 osoby)

1 przedstawiciel Krajowej Rady Izb Rolniczych (bez zmian)

2. NOWY FUNDUSZ Promocji Roślin Oleistych wspierający produkty pszczele

Fundusz Promocji Roślin Oleistych - od dnia 1 sierpnia 2019 r., rozpoczął funkcjonowanie nowy, dziesiąty fundusz. Środki zgromadzone w tym funduszu mogą być wykorzystywane nie tylko do wspierania promocji roślin oleistych ale również produktów pszczelich. Wpływy na ten fundusz szacowane są na blisko 8 mln zł.

3. Zmiana rozporządzenia w sprawie szczegółowych warunków i trybu udzielania wsparcia finansowego z funduszy promocji produktów rolno-spożywczych

Od dnia 28 lutego 2020 r. weszła w życie nowelizacja rozporządzenia Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi w sprawie szczegółowych warunków i trybu udzielania wsparcia finansowego z funduszy promocji produktów rolno-spożywczych, mająca na celu uelastycznienie procedur związanych z udzielaniem i wypłatą wsparcia finansowego ze środków funduszy promocji produktów rolno-spożywczych.

Przepisy mają na celu umożliwienie wypłacenia zaliczki na realizację działań promocyjnych i informacyjnych kwalifikujących się do uzyskania na ich realizację wsparcia ze środków Unii Europejskiej w wysokości do 80 % kwoty wsparcia określonej w decyzji o udzieleniu wsparcia, a nie tak jak dotychczas do 40 %. Proponowane rozwiązanie przyczyni się do zniwelowania barier w dostępie do środków UE na promocję produktów rolno-spożywczych.

✓ WSPARCIE POLSKIEGO PSZCZELARSTWA

1. Zwiększono budżet Krajowego Programu Wsparcia Pszczelarstwa - KPWP 2020-2022

Pula środków KPWP na lata 2020-2022 to ponad 100 mln zł (o ok. 25 mln zł więcej) z przeznaczeniem na poprawę warunków produkcji (np. pomoc techniczną, zwalczanie warrozy, przemieszczanie i zasiedlanie uli) oraz na poprawę warunków wprowadzania do obrotu produktów pszczelich (np. analizy laboratoryjne produktów pszczelich, badania i monitoring rynku).

2. Rośliny miododajne - zazielenienia obszarów proekologicznych

Obowiązek utrzymania obszarów proekologicznych (obszary EFA) dotyczy rolników posiadających więcej niż 15 ha gruntów ornych, z uwzględnieniem gruntów ornych niezgłoszonych do płatności. Rolnicy ci zobowiązani są do utrzymania obszarów EFA na powierzchni odpowiadającej przynajmniej 5% powierzchni gruntów ornych w gospodarstwie.

Zgodnie z decyzją Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi, od 2019 r. rozszerzono krajowy katalog obszarów proekologicznych EFA (w ramach zazielenienia) o nowy element – **grunty ugorowane z roślinami miododajnymi**.

Wprowadzenie tego elementu pozytywnie wpływa na:

- **zwiększenie różnorodności biologicznej** zarówno szaty roślinnej, jak i owadów,
- **poprawienie opłacalności produkcji pasiecznej** wskutek zwiększenia zasobności pożytków pszczelich i wyższych zbiorów miodu w pasiece,
- **poprawienie opłacalności produkcji ogrodniczej i rolnej** dzięki uzyskiwaniu wyższych plonów owoców i nasion wskutek zwiększenia liczby owadów zapylających, a tym samym lepszej skuteczności zapylania.

✓ WSPARCIE ROLNICTWA NA TERENACH GÓRSKICH

1. Wprowadzenie nowej płatności na obszarach ONW typ górski i podgórski

Mają one na celu promowanie lepszego wykorzystania trwałych użytków zielonych, poprzez wsparcie zwierząt trawożernych na obszarach górskich i podgórskich, a tym samym przeciwdziałanie porzucaniu gruntów i utracie różnorodności biologicznej na tych obszarach. Tym samym dzięki nowej formie wsparcia już od 2019 r. gospodarstwa ze zwierzętami trawożernymi (0,5 DJP / 1ha) otrzymały zwiększone płatności:

- z obecnych 450 zł/ha/rok do **750 zł/ha/rok dla ONW typ górski**;
- z obecnych 264 zł/ha/rok do **550 zł/ha/rok dla ONW typ podgórski**.

Szacuje się, iż zwiększoną stawką objętych będzie ok.:

- **20,6 tys. gospodarstw** (9,5 tys. - ONW typ górski; 11,5, tys. - ONW typ specyficzny strefa II),
- na powierzchni **114,3 tys. ha** (50,00 tys. ha - ONW typ górski; 64,3 tys. ha - ONW typ specyficzny strefa II).

2. Podniesiono premię dla młodych rolników

O podniesienie kwoty wsparcia dla młodych rolników (rolników w wieku do lat 40) wnioskowali najczęściej mieszkańcy-rolnicy obszarów górskich, lecz zmiany wprowadzono dla całej grupy docelowej, w tym:

- zwiększono o 50% premię dla młodych rolników na rozpoczęcie rolniczej działalności gospodarczej - od 2019 roku kwota premii wynosi **150 000 zł**.

W 2020 roku przeznaczamy 1 MLD ZŁ DLA MŁODYCH ROLNIKÓW

Od 4 lat trwają coroczne nabory wniosków.

3. Restrukturyzacja małych gospodarstw również górskich

Duża grupa gospodarstw obszarów górskich to tzw. dwuzawodowcy dlatego w ramach działania "Restrukturyzacja małych gospodarstw":

- rozszerzono zakres wsparcia dla osób czerpiących dochód z poza gospodarstwa - **zniesiono obowiązek posiadania ubezpieczenia w KRUS, by ubiegać się o wsparcie**.
- **wysokość premii wynosi 60 000 zł**.

Pozwala to już dzisiaj wzmacniać potencjał gospodarstw terenów górskich.

Złożono wnioski na 2,4 mld zł, zakontraktowano już na kwotę 1,8 mld zł
Wsparciem zostało objęte już ponad 14,8 tysięcy małych gospodarstw.

4. Ułatwienia i wsparcie konkurencyjności hodowli i chowu zwierząt tradycyjnie występujących w górach poprzez przyjęcie specjalnych rozwiązań dla RZEŻNI ROLNICZYCH

Rzeźnie rolnicze stanowią odpowiedź na oczekiwania wielu producentów rolnych zainteresowanych wykorzystaniem do wytwarzania żywności mięsa pochodzącego z własnych hodowli i chowu zwierząt.

Przyjęcie specjalnych rozwiązań dla rzeźni rolniczych, przyczyni się do wyrównania konkurencyjności małych gospodarstw w szczególności zlokalizowanych na obszarach górskich, wobec dużych zakładów prowadzących produkcję na większą skalę, jednocześnie poprawiając dostępność surowca do wytwarzania żywności w ramach rolniczego handlu detalicznego.

✓ **ELEKTRONICZNE SKŁADANIE WNIOSKÓW I REJESTRACJA ZWIERZĄT**

1. Składanie wniosków o przyznanie płatności drogą elektroniczną

Od 2018 r. wnioski o przyznanie płatności bezpośrednich oraz niektórych płatności obszarowych w ramach PROW (dotyczy działania Rolnictwo ekologiczne, płatności ONW, Działania rolno-środowiskowo-klimatycznego oraz premii w ramach działania zalesieniowego) składane są elektronicznie, za pomocą aplikacji eWniosekPlus udostępnionej na stronie internetowej Agencji Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa. Od 2020 r., elektronicznie można ubiegać się także o przyznanie płatności dobrostanowej.

Składanie wniosków przez Internet cieszy się jednak coraz większym zainteresowaniem. Już w 2018 r. zostało złożonych prawie 900 tys. e-wniosków, w 2019 r. liczba ta wzrosła do ok. 1 100 tys.

2. System Identyfikacji i Rejestracji Zwierząt – IRZPlus

Posiadacze zwierząt uzyskali możliwość bezpośredniego dostępu do tego rejestru za pośrednictwem portalu IRZPlus. Uzyskali możliwość bezpośredniego zgłaszania wszystkich zdarzeń dotyczących bydła, owiec, kóz i świń, a także składania wniosków o wydanie puli numerów identyfikacyjnych czy duplikatów paszportów bydła.

✓ **PRZECIWI SUSZY**

1. Wdrażany jest system poprawy żyzności gleb w Polsce poprzez szerokie stosowanie nawozów przyjaznych środowisku, poprawienie pH gleby (wapnowanie), regulowanie stosunków wodno-powietrznych.

PROGRAM PRIORYTETOWY REGENERACJI GLEB

Ministerstwo Rolnictwa i Rozwoju Wsi uczestniczyło w opracowaniu założeń do przyjętego przez Zarząd Narodowego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej programu priorytetowego pt.: „*Ogólnopolski program regeneracji środowiskowej gleb poprzez ich wapnowanie*”. Celem Programu jest wsparcie działań regeneracyjnych gleb zakwaszonych.

Program został przewidziany do realizacji w latach 2019-2023. Beneficjentem końcowym Programu będą rolnicy posiadający użytki rolne o powierzchni nieprzekraczającej 75 ha. Na dofinansowanie zakupu wapna zostało przeznaczone 300 mln. zł. Program dofinansowania wapnowania gleb będzie trwał co najmniej 4 lata, czyli obejmie cały jeden cykl wapnowania gleb.

Do 30 kwietnia 2020 r. okręgowe stacje chemiczno-rolnicze przyjęły od producentów rolnych 13 526 wniosków opiewających na kwotę 34 710 483,15 zł, co odpowiada powierzchni 67 941,83 ha.

2. Wdrażamy szeroki program retencji wodnej oraz budowy systemów melioracji, w tym nowoczesnych systemów irygacyjnych.

PROGRAM NAWADNIANIE

450 mln zł dla rolników

W 2019 roku został wyodrębniony nowy zakres wsparcia, w ramach którego istnieje możliwość realizowania inwestycji w nawodnienia w gospodarstwach rolnych, polegających m.in. na wykonaniu nowego nawodnienia (ewentualnie z wykonaniem ujęcia wodnego), modernizacji istniejącej instalacji nawadniającej (ewentualnie z modernizacją ujęcia wody) lub modernizacji instalacji nawadniającej wraz z powiększeniem powierzchni nawadnianej połączone ewentualnie z modernizacją zaopatrzenia tej instalacji w wodę.

Pierwszy nabór wniosków o przyznanie pomocy, odbył się w terminie 25 września 2019 r. – 22 listopada 2019 r., złożono 622 wnioski o przyznanie pomocy na kwotę ponad 49 mln zł.

Obecnie trwa nabór wniosków o przyznanie pomocy na operacje związane z nawadnianiem w gospodarstwie rolnym (od 21 lutego 2020 r. do 20 lipca 2020 r.).

Wsparcie finansowe w formie refundacji 50% poniesionych kosztów kwalifikowalnych (60% dla młodego rolnika) w wysokości:

do 100 000 zł na wykonanie nowego nawodnienia (ewentualnie z wykonaniem ujęcia wodnego), modernizacji istniejącej instalacji nawadniającej (ewentualnie z modernizacją ujęcia wody) lub modernizacji instalacji nawadniającej wraz z powiększeniem powierzchni nawadnianej (nowe nawodnienia) połączone ewentualnie z modernizacją zaopatrzenia tej instalacji w wodę.

3. Korzystniejsze zasady i ułatwienia uzyskania dofinansowania dla ubezpieczeń rolnych

Od 2016 roku kwota środków na dopłaty z budżetu państwa do ubezpieczeń rolnych jest kilkukrotnie zwiększona. W 2019 roku wysokość dofinansowania wyniosła 630 mln zł.

- Wprowadzono franszyzę redukcyjną przy ubezpieczeniu upraw rolnych od ryzyka suszy, co powinno zdecydowanie zwiększyć powierzchnię upraw rolnych ubezpieczonych od jej skutków.
- Wprowadzono dopłaty w wysokości 65% do stawek ubezpieczenia upraw rolnych i zwierząt gospodarskich.
- Producenci rolni mają możliwość ubezpieczenia upraw rolnych w ramach pakietu, jednego lub kilku wybranych rodzajów ryzyka przy zachowaniu możliwości skorzystania z dopłaty do składki z budżetu państwa na maksymalnym 65 % poziomie.

4. Największa pomoc suszowa w Europie

W 2018 roku na pomoc po suszy Rząd przeznaczył rekordowo wysokie środki w wysokości 2,215 mld zł. Dwukrotnie przedłużono termin składania wniosków o pomoc suszową, aby zgodnie żaden rolnik nie został bez pomocy. To największa pomoc suszowa w Europie ponad 500 mln € (w Niemczech gdzie susza była większa przeznaczono 340 mln € - łączna pomoc z środków centralnych i landów).

W 2018 roku wystąpiła susza porównywalna z suszą jaka miała miejsce w roku 2015. Wtedy przeznaczono na pomoc suszową ok. 450 mln zł. Stawka 400 zł do ha upraw i 800 zł do sadów i krzewów owocowych (bez ubezpieczenia przynajmniej połowy upraw stawka pomniejszona o 50%). Otrzymali ją rolnicy, których straty wyniosły co najmniej 30 proc. produkcji rolnej z trzech ostatnich lat. Po zakończeniu zbierania wniosków zastosowano współczynnik korygujący 0,81 obniżając dopłaty do ha.

Po suszy 2019 roku do 354 417 rolników trafi ponad 2,3 mld zł pomocy suszowej.

W 2020 roku w celu ułatwienia rolnikom składania wniosków o oszacowanie strat w uprawach rolnych spowodowanych wystąpieniem suszy została opracowana publiczna aplikacja, w której zgłoszone wnioski będą weryfikowane z zasięgiem i stratami w plonach określonymi przez IUNG, a poziom strat w dochodach będzie automatycznie wyliczany z wykorzystaniem danych rachunkowych FADN. Wnioski o pomoc do ARiMR będą również składane w tej aplikacji, ale wyłącznie przy stratach w całym gospodarstwie powyżej 30 % w porównaniu do średniej z trzech lat.

5. Ułatwienia w zakresie gospodarowania wodą w rolnictwie

Z inicjatywy Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi dokonano zmian Prawie wodnym oraz Prawie budowlanym w zakresie uproszczeń dotyczących retencjonowania wody i korzystania z wód na cele rolnicze.

W tym celu zwolniono rolników z obowiązku uzyskiwania pozwolenia wodnoprawnego na korzystanie z wody na potrzeby prowadzonej przez nich działalności w ramach zwykłego korzystania, tj. w ilości nieprzekraczającej średniorocznie 5 m³ na dobę.

Dodatkowo umożliwiono wykonywanie stawów o powierzchni do 1000 m² i głębokości 3 m bez pozwolenia budowlanego, a jedynie na podstawie zgłoszenia wodnoprawnego.

Ponadto podjęte zostały dalsze prace nad dalszymi uproszczeniami w zakresie gospodarowania wodą, w tym zatrzymywania wody i hamowania jej odpływu w urządzeniach melioracji wodnych.

Planowane zmiany będą miały na celu umożliwienie rolnikom, również we współpracy z sąsiadami, podejmowania racjonalnych działań na urządzeniach melioracji wodnych w celu efektywnego wykorzystania wody znajdującej się na ich gruntach.

6. Zatrzymywanie wody na obszarach uprawnych i działanie przeciw erozji gleb

Podwyższono o 67 % stawki wsparcia na zalesienie.

7. Zwiększono stawki w ramach działania rolno-środowiskowo-klimatycznego PROW 2014-2020

Wprowadzono od 2019 r. podwyższone stawki płatności dla wszystkich beneficjentów realizujących Pakiet 1. Rolnictwo zrównoważone z 400 do 486 zł/ha (pakiet ten polega na promowaniu praktyk przyjaznych środowisku w tym m.in. przyczyniających się zwiększania materii organicznej w glebie).

✓ **Program: „Usuwanie folii rolniczych i innych odpadów pochodzących z działalności rolniczej”**

W ramach współpracy resortu rolnictwa i resortu środowiska został uruchomiony program: „Usuwanie folii rolniczych i innych odpadów pochodzących z działalności rolniczej”, który wspomaga rozwój systemów zagospodarowania odpadów z tworzyw sztucznych z rolnictwa. Program został uruchomiony w maju 2019 r. jako program pilotażowy na poziomie lokalnym w oparciu o rozwiązania realizowane w siedmiu gminach północnego Mazowsza, a następnie od sierpnia 2019 r. został przekształcony w program ogólnopolski.

Beneficjentami programu są jednostki samorządu terytorialnego i ich związki. Natomiast ostatecznymi odbiorcami korzyści są rolnicy, posiadacze odpadów z folii rolniczych, siatki i sznurka do owijania balotów, opakowań po nawozach i typu Big Bag.

✓ **ODNAWIALNE ŹRÓDŁA ENERGII**

1. Spółdzielnie energetyczne

Z inicjatywy Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi w ustawie o odnawialnych źródłach energii umożliwiono zakładanie spółdzielni energetycznych na terenie gmin wiejskich i miejsko-wiejskich.

Spółdzielnia energetyczna ma produkować i zużywać energię ze źródeł odnawialnych wyłącznie na potrzeby własne i swoich członków. Rozliczenie wytworzonej i zużytej energii będzie następować na zasadach prosumenckich przy zastosowaniu opustu w stosunku 1 do 0,6. Oprócz korzyści wynikających z wytwarzania energii na własne potrzeby, spółdzielnie energetyczne będą zwolnione z wielu opłat (opłaty na rzecz sprzedawcy zobowiązanego, opłaty za dystrybucję, opłaty OZE, opłaty mocy oraz opłaty kogeneracyjnej).

Od energii elektrycznej wytwarzanej w małych spółdzielniach, w których łączna moc wszystkich instalacji nie przekroczy 1 MW, nie będzie pobierany również podatek akcyzowy.

Główną zasadą każdej tworzonej spółdzielni energetycznej będzie pełna swoboda wyboru rodzaju instalacji, ich możliwych lokalizacji, a także określenia zasad wzajemnych rozliczeń za wytwarzaną i zużywaną energię.

2. Agroenergia

Program Agroenergia jest skierowany do rolników indywidualnych. Jego głównym założeniem jest ograniczenie negatywnego wpływu na środowisko, jaki powodują działania z zakresu rolnictwa.

Program Agroenergia ruszył 8 lipca 2019 r., a jego budżet wynosi 200 mln zł.

W ramach programu Agroenergii można po spełnieniu określonych warunków ubiegać się o dotację albo o pożyczkę. W przypadku dotacji bezzwrotnej można było ubiegać się maksymalnie o kwotę 800 tys. zł. Dotacje bezzwrotne miały pokrywać do 40% kosztów poniesionych na zakup i montaż np. instalacji fotowoltaicznej.

W przypadku pożyczki oprocentowanie wynosiło WIBOR 3M + 50 pb, nie mniej niż 2% przy okresie finansowania nie dłuższym niż 15 lat. Z pożyczki można było sfinalizować 100% kosztów poniesionych na zakup i montaż instalacji fotowoltaicznej.

Pierwszy nabór i termin składania wniosków w ramach programu Agroenergii zakończył się 20 grudnia 2019 r. W pierwszej edycji programu złożono w sumie 646 wniosków. Łączny koszt zgłoszonych inwestycji wynosi 212,81 mln zł, z czego całkowita kwota wnioskowanego dofinansowania to 78,71 mln zł.

Ostatecznie w pierwszej edycji Agroenergii wniosków dotyczących dofinansowania mikroinstalacji fotowoltaicznych w formie dotacji Fundusz przyjął 449, a w formie pożyczki 89.

W przypadku większych instalacji fotowoltaicznych o mocy 50-500 kWp wniosków o dotację zgłoszono 36, a o pożyczkę 24. Wniosków o dotację i pożyczkę na większe źródła PV o mocy 500-998 kWp było odpowiednio 6 i 1, pojawiło się też 8 wniosków o dofinansowanie większych elektrowni fotowoltaicznych o mocy przekraczającej 998 kWp - w tym pięć dotacji.

Poza tym wnioskodawcy w pierwszym naborze w Agroenergii zgłosili chęć pozyskania 19 dotacji i 7 pożyczek na pompy ciepła, 3 dotacji i 2 pożyczek na wysokosprawną kogenerację, 3 dotacji na biogazownie oraz 1 dotacji na małą elektrownię wodną.

Kolejny nabór planowany był na 2 kwartał 2020 roku, lecz w związku z pandemią został przełożony.

3. Ułatwienia dla biogazowni i małych elektrowni wodnych

Ministerstwo Rolnictwa i Rozwoju Wsi uczestniczyło również w wypracowaniu ułatwień dla biogazowni rolniczych oraz małych elektrowni wodnych w zakresie wsparcia wytwarzanej energii elektrycznej. Dla tych technologii wprowadzono m.in. preferencyjne rozwiązanie, które umożliwia uzyskanie wsparcia w systemie ciągłym bez konieczności udziału w aukcjach, tzw. System taryf gwarantowanych FIT (feed-in-tariff) oraz system dopłat do ceny rynkowej FIP (feed-in premium).

4. Ustawa o biokomponentach i biopaliwach ciekłych

Ministerstwo Rolnictwa i Rozwoju Wsi brało również udział przy kształtowaniu przepisów ustawy o biokomponentach i biopaliwach ciekłych, których zasadniczym celem było zapewnienie stabilnego funkcjonowania rynku surowców rolniczych przeznaczanych do produkcji biopaliw. W efekcie utrzymano krajowe zapotrzebowanie na rzepak na poziomie około 2,2 mln ton oraz kukurydzę w ilości około 500 tys. ton, a także zagwarantowano około 1,2 mln ton śruty rzepakowej przeznaczanej do produkcji pasz.

✓ WALKA Z ASF

W roku 2019, stwierdzono 48 ognisk w gospodarstwach rolnych. Liczba ognisk była tego roku zdecydowanie niższa niż w roku 2018 r., w którym stwierdzono 109 ognisk. Aktualnie w roku 2020 potwierdzono jedynie 3 ogniska ASF. Te dane jednoznacznie wskazują, że Polska sprawnie zwalcza chorobę i również w UE uważana jest za kraj, który skutecznie zwalcza ASF.

Strategia walki z ASF

Działania w Polsce opierają się na Strategii UE przygotowanej przez Komisję Europejską na podstawie doświadczeń państw członkowskich UE i oceny ryzyka opracowanej przez Europejski Urząd ds. Bezpieczeństwa Żywności (EFSA). Jednym z podstawowych filarów tej strategii jest redukcja populacji dzika.

1. Redukcja populacji dzika

Nadmierna populacja dzika sprzyja szybszemu rozprzestrzenianiu się wirusa ASF

- dziki stanowią główny rezerwuuar i źródło przenoszenia wirusa ASF
- przyrost naturalny dzików to 250-300% populacji rocznie,
- konieczne jest rozrzedzenie populacji dzika do norm zgodnych z zaleceniami Komisji Europejskiej oraz Międzyresortowego Zespołu ds. łagodzenia skutków związanych z wystąpieniem przypadków ASF, czyli do 0,1 osobnika/km².

2. Zbieranie padłych dzików

Eliminacja ze środowiska naturalnego potencjalnych źródeł wirusa ASF

- jeden z trzech filarów strategii zwalczania ASF Unii Europejskiej,
- od grudnia 2019 r. do 7 stycznia 2020 r. w woj. lubuskim, dolnośląskim i wielkopolskim przeszukano ponad 3100 km² - podczas tych przeszukiwań wojsko obrony terytorialnej, leśnicy, myśliwi, inspekcja weterynaryjna znaleźli 165 sztuk padłych dzików.

3. Bioasekuracja

Na cele zabezpieczające gospodarstwa przyznano dotąd 257 mln zł

- od 4 lat realizowane są programy refundujące koszty poniesione na zakup urządzeń poprawiających bioasekurację,
- w 2019 roku złożono 3563 wniosków o refundację kosztów za zakup m. in. niecek do dezynfekcji, czy budowy ogrodzeń.

1. SPECUSTAWA ASF

W celu wyeliminowania pojawiających się trudności przyjęto ustawę z dnia 20 grudnia 2019 r. o zmianie niektórych ustaw w celu ułatwienia zwalczania chorób zakaźnych zwierząt (Dz. U. poz. 148). ww. ustawa wprowadziła, w szczególności, dodatkowe narzędzia pozwalające na realizację odstrzału sanitarnego zwierząt wolno żyjących na danym terenie, w formule działania doraźnych zgrupowań zadaniowych myśliwych.

Doraźne zgrupowania zadaniowe

Formowane na wniosek wojewody z funkcjonariuszy Straży Granicznej, funkcjonariuszy Państwowej Straży Pożarnej, policjantów lub żołnierzy – osób posiadających uprawnienia do wykonywania polowania (myśliwych).

Bezpieczne wykonywanie odstrzału

- umożliwienie bezpiecznego wykonywania polowania przez myśliwych,
- zapewnienie ochrony osób postronnych przebywających w lesie.

Celowe utrudnianie bądź uniemożliwianie wykonywania polowania będzie podlegało karze grzywny, ograniczenia wolności bądź pozbawienia wolności do roku.

Nowe podejście do stosowania zasad bioasekuracji podczas polowania

- obowiązek prawny przestrzegania zasad bioasekuracji przez myśliwych,
- wyrwykowe kontrole Inspekcji Weterynaryjnej,
- nieprzestrzeganie zasad bioasekuracji będzie zagrożone karą grzywny.

Wyłączenie z prawa budowlanego niecek dezynfekcyjnych

Zmiana w prawie budowlanym - do wbudowania niecek dezynfekcyjnych nie jest wymagane pozwolenie na budowę.

Poprawa efektywności pozyskania dzików

Wprowadzona wcześniej zgoda na używanie przez myśliwych nokto i termowizji zostanie poszerzona o możliwość wykorzystywania tłumików huków do wykonywania odstrzału sanitarnego.

2. Stabilizacja sytuacji w zakresie Afrykańskiego Pomoru Świń

Na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej ASF u dzików stwierdzono w województwach lubuskim, lubelskim, mazowieckim, podkarpackim, podlaskim, wielkopolskim oraz warmińsko – mazurskim.. Działania lekarzy weterynarii, jak również coraz większa świadomość rolników - producentów trzody chlewnej powodują, że ognisk afrykańskiego pomoru świń jest mniej niż kiedyś. Prowadzone są masowe szkolenia rolników przez doradztwo rolnicze i inspekcje weterynaryjne.

3. Zwiększono nakłady na zwalczanie ASF i zapewnienie wsparcia dla producentów trzody

W związku ze zwalczaniem afrykańskiego pomoru świń na działania związane z wykrywaniem i zwalczaniem ASF poniesiono koszty związane z realizacją „Programu mającego na celu wczesne wykrycie zakażeń wirusem wywołującym afrykański pomór świń i poszerzenie wiedzy na temat tej choroby oraz jej zwalczanie” w wysokości:

- 2014 r. - 8 928 079 zł (w tym ogniska u świń),
- 2015 r. – 8 211 718 zł (w tym ogniska u świń),
- 2016 r. – 23 144 598 zł (w tym ogniska u świń),
- 2017 r. – 31 170 497 zł (w tym ogniska u świń),
- 2018 r. – 72 701 839 zł (w tym ogniska u świń),
- 2019 r. – 92 342 888 zł.

Należy przy tym zauważyć, że od 2019 roku, wydatki poniesione w związku z ogniskami u świń nie stanowią kosztów „Programu mającego na celu wczesne wykrycie zakażeń wirusem wywołującym afrykański pomór świń i poszerzenie wiedzy na temat tej choroby oraz jej zwalczanie”.

W ramach ognisk ASF u świń wydatkowano w 2019 r. kwotę brutto 22 941 831,44 zł.

Szacowane ogólne koszty realizacji powyższego programu na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej w 2021 r. wyniosą 129 273 397,79

Rząd przeznacza coraz większe środki na zwalczanie ASF m. in. na:

- zakup urządzeń poprawiających bioasekurację - zakup niecek dezynfekcyjnych, sprzętu do wykonywania zabiegów dezynfekcyjnych, dezynsekcyjnych lub deratyzacyjnych oraz produktów biobójczych, środków dezynsekcyjnych i obuwia ochronnego,
- zabezpieczenie budynków, w których są utrzymywane świnię, przed dostępem zwierząt domowych - budowę ogrodzeń,
- wypłatę odszkodowań dla hodowców za zabite świnię,
- finansowanie badań laboratoryjnych,
- zwrot kosztów pozyskania dzików zwrot kosztów transportu i utylizacji padłych dzików pozyskanych w ramach zorganizowanych przeszukiwań,
- finansowanie zbudowania i umieszczenia w terenie odłowni żywołownych do odłowu dzików.

DOFINANSOWANIE Z PROW NA WALKĘ Z ASF - w 2019 roku 192 mln zł

Wsparcie dla rolników prowadzących produkcję trzody chlewnej na działania zapobiegawcze związane z rozprzestrzenianiem się ASF, w tym m.in.: możliwość zakupu urządzeń poprawiających bioasekurację, budowę ogrodzeń, instalację niecek do dezynfekcji.

Wprowadzono wsparcie (80% kosztów kwalifikowalnych) dla inwestycji w gospodarstwach, które z powodu wystąpienia ogniska ASF przestawiają się na inny rodzaj produkcji.

Zmiany wprowadzone w 2019 roku:

- wprowadzono uproszczoną metodę rozliczenia kosztów budowy ogrodzenia na podstawie standardowych stawek jednostkowych (ryczałt) - 1 m.b. ogrodzenia: 200 zł; 1 sztuki bramy: 1820 zł; 1 sztuki furtki 610 zł.

- **rozszerzono zakres wsparcia na urządzenia do dezynfekcji oraz inne inwestycje służące bioasekuracji, tak aby umożliwić refundację kosztów poniesionych na dobraną do potrzeb gospodarstwa infrastrukturę.**

W ramach tego zakresu wsparcia złożono 5 364 wnioski o przyznanie pomocy na ponad 280 mln zł.

✓ **NIEZALEŻNE KOŁA GOSPODYŃ WIEJSKICH**

Ustawa o kołach gospodyń wiejskich jest odpowiedzią na oczekiwania ponad miliona kobiet aktywnie działających na wielu polach życia społecznego, gospodarczego i kulturalnego na obszarach wiejskich, które do tej pory nie mogły uzyskać żadnego wsparcia finansowego na swoją działalność.

Uzyskanie tą drogą osobowości prawnej, pozwala kołom gospodyń wiejskich na samodzielne funkcjonowanie w obrocie prawnym oraz daje możliwość brania udziału w różnych systemach wsparcia, realizowanych na terytorium Polski.

Krajowy Rejestr Kół Gospodyń Wiejskich (KRKGW), prowadzony jest przez Agencję Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa. **Do dnia 22 maja 2020 r., zostało zarejestrowanych 9114 Kół Gospodyń Wiejskich.** Przyjmując proponowany w ustawie statut (również dla już istniejących KGW) mogą prowadzić działalność gospodarczą z bardzo uproszczoną ewidencją a także uzyskać dotację celową min. 3000 zł.

W roku 2018, wsparcie takie otrzymało 4862 koła w łącznej wysokości 16.295.200,00 zł.

W 2019 r., z budżetu państwa wypłacono kwotę w wysokości 29.697.000,00 zł na wsparcie działalności 8589 kół gospodyń wiejskich.

W 2020 roku koła gospodyń wiejskich otrzymają z budżetu państwa wsparcie finansowe w łącznej wysokości 40 mln zł.

Warunkiem ubiegania się o wsparcie jest rejestracja koła w Agencji Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa. Następnie należy złożyć w ARiMR wniosek o dotację. Każde, wnioskujące o dotację, koło gospodyń wiejskich może liczyć na wsparcie w wysokości od 3 do 5 tys. zł. Ubiegać się o nie mogą zarówno już istniejące, jak i nowo utworzone KGW.

Środki będą rozdysponowywane do wyczerpania puli. Kwota 40 mln zł pozwoli na przyznanie dotacji wszystkim dotychczas zarejestrowanym kołom oraz kołom nowo zarejestrowanym.

✓ **Kampania informacyjno-edukacyjna ODPOCZYWAJ NA WSI**

Obszary wiejskie oferują zróżnicowane i całoroczne atrakcje turystyczne i rekreacyjne. Projekt skierowany jest przede wszystkim do Polaków z większych i średnich miast, niemających kontaktu z obszarami wiejskimi, a szukających niestandardowych form na spędzenie wolnego czasu.

✓ **RESTRUKTURYZACJA ZADŁUŻENIA GOSPODARSTW**

Wprowadzono przepisy prawne dla podmiotów prowadzących gospodarstwa rolne, które utraciły zdolność płatniczą i nie są w stanie obsługiwać wymagalnych zobowiązań płatniczych. Producenci rolni mogą wybrać jedną z form pomocy umożliwiającej restrukturyzację zadłużenia:

- **preferencyjny bankowy kredyt restrukturyzacyjny.** Agencja Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa będzie udzielała dopłat do oprocentowania tych kredytów na podstawie umów z bankami;
- **pożyczkę udzielaną przez Agencję Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa na spłatę zadłużenia,**
- **gwarancję udzielaną przez Krajowy Ośrodek Wsparcia Rolnictwa spłaty bankowych kredytów restrukturyzacyjnych,**
- **przejęcie zadłużenia przez Krajowy Ośrodek Wsparcia Rolnictwa, przy czym ta forma pomocy dotyczyć może jedynie właścicieli nieruchomości rolnych, gdyż jest to związane z równoważnym przejęciem przez KOWR nieruchomości rolnych do Zasobu Własności Rolnej Skarbu Państwa.**

✓ **POWSTANIE POROZUMIENIA ROLNICZEGO**

Wychodząc naprzeciw oczekiwaniom środowiska rolniczego, w celu prowadzenia szerokiego dialogu społecznego, powstało Porozumienie Rolnicze. Idea powstania **Porozumienia Rolniczego**, gdzie są wypracowywane konkretne rozwiązania dla pojawiających się problemów rozwojowych lub kryzysów, powstała z inicjatywy organizacji rolniczych.

Spotkanie inauguracyjne Porozumienia Rolniczego z udziałem Prezydenta RP odbyło się w dniu 20 lutego 2019 r.

Praca w ramach Porozumienia Rolniczego realizowana jest w 10 zespołach tematycznych do spraw: Stabilizacji i wsparcia rynku mięsa wieprzowego, Stabilizacji i wsparcia rynku mięsa wołowego, Stabilizacji i wsparcia rynku owoców i warzyw, Stabilizacji i wsparcia rynku chmielu, tytoniu, roślin strączkowych, nasiennictwa, Odbudowy suwerenności paszowej i ograniczenia GMO, Odbudowy rolnictwa na obszarach górskich, Gospodarki wodą, zasobami i glebą, Infrastruktury obszarów wiejskich, Biogospodarki, Wysokiej jakości żywności.

✓ **Wzrost dotacji na dofinansowanie kosztów związanych z uczestnictwem przedstawicieli polskich organizacji rolniczych w ponadnarodowych organizacjach rolniczych - COPA - COGECA**

Jednym z zadań realizowanych w Ministerstwie Rolnictwa i Rozwoju Wsi jest wspieranie uczestnictwa polskich organizacji rolniczych reprezentujących interesy zawodowe rolników indywidualnych na forum ponadnarodowych organizacji i organów UE. Zgodnie z obowiązującymi przepisami, tj. rozporządzeniem Rady Ministrów z dnia 2 września 2015 r. w sprawie udzielania i rozliczania dofinansowania kosztów związanych z uczestnictwem niektórych organizacji rolniczych w ponadnarodowych organizacjach rolniczych reprezentujących interesy zawodowe rolników indywidualnych wobec instytucji Unii Europejskiej.

W latach 2018 – 2020 na ten cel zostały przeznaczone środki w łącznej wysokości 12.500.000,00 zł (2018 r. - 4.000.000,00 zł, 2019 r. - 4.000.000,00 zł i w 2020 r. decyzją Ministra Jana Krzysztofa Ardanowskiego zwiększony został budżet o 0,5 mln zł do kwoty – 4.500.000,00 zł).

✓ **POWOŁANIE NARODOWEGO INSTYTUTU KULTURY I DZIEDZICTWA WSI**

W dniu 12 kwietnia 2019 r. z inicjatywy ministra rolnictwa Jana Krzysztofa Ardanowskiego we współpracy z Ministerstwem Kultury i Dziedzictwa Narodowego, powołano **Narodowy Instytut Kultury i Dziedzictwa Wsi** (zarządzenie nr 4 Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 12 kwietnia 2019 r. w sprawie utworzenia państwowej instytucji kultury – Narodowego Instytutu Kultury i Dziedzictwa Wsi).

Jednym z głównych celów działań podejmowanych przez tę instytucję jest badanie i popularyzowanie wiedzy na temat kultury mieszkańców obszarów wiejskich oraz kształtowanie postaw patriotycznych wśród mieszkańców obszarów wiejskich. Instytut współpracuje z muzeami, jednostkami samorządu terytorialnego, podmiotami tworzącymi system szkolnictwa wyższego i nauki, szkołami rolniczymi prowadzonymi i nadzorowanymi przez ministra rolnictwa i rozwoju wsi, a także z innymi organizacjami, instytucjami oraz jednostkami, których zakres działania obejmuje problematykę obszarów wiejskich.

✓ **Ustawa o kształtowaniu ustroju rolnego**

1. Nabycie nieruchomości rolnej do 1 ha

Ustawą tą wprowadzono rozwiązania łagodzące dotychczas obowiązujące ograniczenia w obrocie nieruchomościami rolnymi. Rozszerzeniu uległ zakres przypadków, w których nabywcami nieruchomości rolnych mogą być podmioty nieposiadające statusu rolnika indywidualnego. Wprowadzono możliwość nabycia nieruchomości rolnej o powierzchni mniejszej niż 1 ha, czy też w wyniku zniesienia współwłasności, podziału

majątku wspólnego po ustaniu małżeństwa oraz działu spadku. W sytuacjach tych nie jest już potrzebna zgoda Dyrektora Generalnego KOWR na nabycie nieruchomości rolnej. Do katalogu osób bliskich (które mogą nabywać nieruchomości rolne bez ograniczeń) dodano rodzeństwo rodziców oraz pasierbów.

2. Portal erolnik.gov.pl

Umożliwiono zamieszczanie nieodpłatnie ogłoszeń o zamiarze sprzedaży nieruchomości rolnych i odpowiedzi na takie ogłoszenia. Zainteresowanym udostępniony został portal <https://erolnik.gov.pl>.

✓ **ROZWÓJ SZKOLNICTWA ROLNICZEGO**

Sieć odpowiednio wyposażonych zespołów szkół centrów kształcenia rolniczego spełniają rolę wspomagającą w realizacji programów kształcenia praktycznego, również dla szkół prowadzonych przez jednostki samorządu terytorialnego, które w wielu przypadkach, borykają się z trudnościami w zapewnieniu własnej bazy dydaktycznej.

W latach 2018-2020 dołączono do sieci szkół Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi 9 szkół rolniczych (w województwach: pomorskim, kujawsko-pomorskim, wielkopolskim, łódzkim, dolnośląskim, podkarpackim, mazowieckim i 2 w śląskim). Aktualnie Minister Rolnictwa i Rozwoju Wsi prowadzi szkoły resortowe we wszystkich województwach w kraju.

Należy zaznaczyć, że dzięki staraniom MRiRW budżet szkół w latach 2019 - 2020 został zwiększony o dodatkowe środki w związku z kolejnym etapem reformy edukacji, który rozpoczął się w technikach od roku szkolnego 2019/2020 i związany był z rekrutacją i cyklem kształcenia tzw. skumulowanego rocznika, czyli absolwentów zarówno szkół podstawowych jak i gimnazjów. W związku z tym budżet szkół na 2019 r. został powiększony o dodatkową kwotę 8 102 tys. zł, natomiast na rok 2020 przyznano dodatkowe środki na ten cel w łącznej wysokości 54 928 tys. zł.

✓ **SZYBSZE TEMPO PRZEKAZYWANIA DOPLAT DLA ROLNIKÓW**

W ostatnich latach wystąpiło znaczne przyspieszenie

W latach 2017-2018 na wniosek Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi Komisja Europejska wydała decyzję umożliwiającą zwiększenie w Polsce poziomu zaliczek z 50 do 70%). Corocznie, w ciągu zaledwie półtora miesiąca wypłacania zaliczek (od połowy października do końca listopada), do polskich rolników w ramach płatności bezpośrednich trafia ponad 9 mld zł.

W ostatnich latach nastąpiło znaczne przyspieszenie w przekazywaniu rolnikom środków z tytułu płatności bezpośrednich. Środki wypłacane jeszcze przed końcem danego roku stanowią ponad 60% ogółu środków na daną kampanię, podczas gdy w latach wcześniejszych udział ten był znacząco niższy i wynosił: ok. 20% - w 2015 r., ok. 17% w 2014 r., ok. 16% w 2013 r., a nawet ok. 9% w 2012 r.

✓ **NAKIEROWANIE PROW NA OBSZARY NEWRALGICZNE**

PROGRAM ROZWOJU OBSZARÓW WIEJSKICH NA LATA 2014-2020

- zatwierdzono blisko 4,4 mln wniosków o pomoc, złożonych przez rolników oraz przedsiębiorców i samorządy lokalne z obszarów wiejskich na łączną kwotę 40,9 mld zł,
- zrealizowano płatności dla ponad 1 mln 113 tys. beneficjentów na kwotę ok. 27,5 mld zł.

Zmiany wprowadzone w 2018 i 2019 roku:

WSPARCIE PRZETWÓRSTWA W RAMACH RHD I MOL

100 000 zł dla RHD na działalność w zakresie przetwarzania produktów rolnych i ich zbywania

Nowe wsparcie(!) finansowe z przeznaczeniem środków na możliwość:

- zakupu wyposażenia
- budowy lub modernizacji pomieszczeń

500 000 zł na podjęcie działalności gospodarczej MOL w zakresie przetwórstwa

Podwyższono wysokość wsparcia z 300 tys. zł do 500 tys. zł.

MODERNIZACJA GOSPODARSTW ROLNYCH - 5,4 MLD ZŁ

- rozszerzono zakres rzeczowy w obszarach dotyczących inwestycji budowlanych o maszyny i urządzenia,
- wprowadzono dodatkowy obszar e) nawodnienia.

Dotychczas złożono 60 335 wniosków na łączną kwotę prawie 12,5 mld zł.

PROGRAM NAWODNIENIA - MAŁA RETENCJA - 450 mln zł

W 2019 roku został wyodrębniony nowy zakres wsparcia, w ramach którego istnieje możliwość realizowania inwestycji w nawodnienia w gospodarstwach rolnych, polegających m.in. na wykonaniu nowego nawodnienia (ewentualnie z wykonaniem ujęcia wodnego), ulepszeniu istniejącej instalacji nawadniającej (ewentualnie z modernizacją ujęcia wody) lub ulepszeniu instalacji nawadniającej wraz z powiększeniem powierzchni nawadnianej połączone ewentualnie z modernizacją zaopatrzenia tej instalacji w wodę.

Wsparcie finansowe w formie refundacji 50% poniesionych kosztów kwalifikowanych (60% dla młodego rolnika) w wysokości:

do 100 000 zł inwestycje polegające na wykonaniu nowego nawodnienia (ewentualnie z wykonaniem ujęcia wodnego) lub ulepszeniu istniejących instalacji nawadniających (ewentualnie z modernizacją ujęcia wody).

WSPARCIE GOSPODARKI WODNO-ŚCIEKOWEJ - 1,2 MLD ZŁ

- dodatkowe 643 mln zł na wsparcie inwestycji związanych z tworzeniem, ulepszaniem lub rozbudową infrastruktury wodno-kanalizacyjnej.
- do 2 mln zł na pomoc dla beneficjenta

WYŻSZE PREMIE DLA MŁODYCH ROLNIKÓW - 1 MLD ZŁ

O podniesienie kwoty wsparcia dla młodych rolników (rolników w wieku do lat 40) wnioskowali najczęściej mieszkańcy-rolnicy obszarów górskich, lecz zmiany wprowadzono dla całej grupy docelowej, w tym:

- zwiększono premię dla młodych rolników na rozpoczęcie rolniczej działalności gospodarczej,
- i już od 2019 roku kwota premii wynosi 150 000 zł (było 100 000 zł).

Od 5 lat trwają coroczne nabory wniosków.

3 czerwca 2020 roku ruszył nabór wniosków o premie dla młodych rolników. ARiMR będzie przyjmować wnioski do 1 sierpnia. W ubiegłym roku młodzi rolnicy złożyli ich ponad 7 tys.

RESTRUKTURYZACJA MAŁYCH GOSPODARSTW – 2,6 MLD ZŁ

W 2017 roku uruchomiono działanie, w ramach Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich, umożliwiające zadłużonym gospodarstwom rolnym ubiegania się o wsparcie finansowe w postaci jednorazowej premii restrukturyzacyjnej.

Wsparciem zostało objęte już blisko 30 tysięcy małych gospodarstw.

Wysokość premii wynosi 60 000 zł.

W celu rozszerzenia zakresu wsparcia dla osób, czerpiących dochód również z poza gospodarstwa (najczęściej gospodarstwa funkcjonujące na terenach górskich) w 2019 roku zniesiono obowiązek ubezpieczenia KRUS dla ubiegających się o wsparcie.

Złożono wnioski na 2,4 mld zł, zakontraktowano już na kwotę 1,8 mld zł

TWORZENIE GRUP I ORGANIZACJI PRODUCENTÓW - 197 MLN ZŁ

- podniesiono procentowe stawki pomocy w poszczególnych latach funkcjonowania grupy producentów rolnych do: 10% w pierwszym roku, 9% w drugim roku, 8% w trzecim roku, 7% w czwartym roku, 6% w piątym roku,
- wprowadzono możliwość składania wniosków o przyznanie pomocy także w drugim naborze następującym po dniu uznania grupy producentów rolnych.

TWORZENIE NOWYCH MIEJSC PRACY W DZIAŁALNOŚCI POZAROLNICZEJ - 1,2

MLD ZŁ

Podniesiona kwota premii ze 100 tys. zł do:

- 150 000 zł – w przypadku zatrudnienia 1 osoby (w tym samozatrudnienie),
- 200 000 zł – w przypadku zatrudnienia 2 osób,
- 250 000 zł – w przypadku zatrudnienia 3 i więcej osób.

PREFERENCJE DLA PRZETWÓRSTWA BEZ GMO

Jeszcze w tej perspektywie finansowej uruchamiamy preferencje dla producentów pasz, którzy nie stosują do przygotowania pasz roślin z GMO.

Od czerwca 2019 roku, w ramach wsparcia dla "dużego przetwórstwa", które wynosi do 10 mln zł na beneficjenta, producenci pasz niewykorzystujący w produkcji GMO mają pierwszeństwo w ubieganiu się o wsparcie finansowe z Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich.

ASF – WSPARCIE Z PROW 2014-2020

Wsparcie dla rolników prowadzących produkcję trzody chlewnej (co najmniej 50 sztuk) na działania zapobiegawcze związane z rozprzestrzenianiem się AFS, w tym m.in.:

- możliwość zakupu urządzeń poprawiających bioasekurację,
- budowę ogrodzeń,
- instalację niecek do dezynfekcji.

W ramach tego zakresu wsparcia złożono 5 364 wnioski o przyznanie pomocy na ponad 280 mln zł.

Wprowadzono wsparcie (80% kosztów kwalifikowalnych) dla inwestycji w gospodarstwach, które z powodu wystąpienia ogniska ASF przestawiają się na inny rodzaj produkcji.

WSPIERAMY INNOWACJE W SEKTORACH: ROLNO-SPOŻYWCZYCH

Dodatkowe 85 mln zł na działanie "Współpraca" na wsparcie funkcjonowania grup operacyjnych na rzecz innowacji (EPI) oraz realizacji projektów w zakresie nowych produktów, praktyk, procesów, technologii, metod organizacji i marketingu.

Możliwość tworzenia lub rozwoju krótkich łańcuchów dostaw lub rynków lokalnych

Do 11 mln zł wsparcia na grupę operacyjną, kolejny nabór już na jesieni 2019 roku.

✓ NOWE DZIAŁANIE DOBROSTAN ZWIERZĄT

Celem działania jest zachęcenie rolników do prowadzenia produkcji zwierzęcej z uwzględnieniem podwyższonych (ponad obowiązujące standardy) warunków dobrostanu zwierząt. Działanie to obejmuje sektory świń i bydła (krów).

Wsparcie finansowe w ramach działania Dobrostan zwierząt ma na celu zrekompensowanie rolnikom dodatkowych poniesionych kosztów i utraconych dochodów w wyniku wprowadzenia praktyk hodowlanych związanych z podwyższonym dobrostanem zwierząt, natomiast nie uwzględnia zwrotu kosztów inwestycyjnych. Na realizację tego działania przeznaczono 50 mln euro, szacując że skorzysta z niego ok. 65,5 tys. rolników. Według danych ARiMR na dzień 14 czerwca 2020 r. w ramach działania Dobrostan zwierząt złożono łącznie ok. 42 tys. wniosków.

Wsparcie w ramach działania będzie wypłacane według poniższych stawek płatności (za sztukę zwierzęcia):

Pakiet 1. Dobrostan świń

Wariant 1.1. Dobrostan loch – zwiększona powierzchnia w budynkach – 301 zł/szt.,

Wariant 1.2. Dobrostan tuczników – zwiększona powierzchnia w budynkach – 24 zł/szt.,

Pakiet 2. Dobrostan krów

Wariant 2.1. Dobrostan krów mlecznych – wypas – 185 zł/szt.,

Wariant 2.2. Dobrostan krów mlecznych utrzymywanych grupowo – zwiększona powierzchnia w budynkach – 595 zł/szt.,

Wariant 2.3. Dobrostan krów mamek – 329 zł/szt.

✓ DZIAŁANIA W ZAKRESIE WSPARCIA ROLNIKÓW ZWIĄZANE Z COVID19

„Pomoc dla gospodarstw szczególnie dotkniętych kryzysem COVID-19” - jest jednorazowym, nadzwyczajnym mechanizmem będącym odpowiedzią na problemy z płynnością finansową zagrażającą ciągłości działalności rolniczej gospodarstw prowadzących produkcję w sektorach, które w największym stopniu zostały dotknięte skutkami COVID-19, tj.: wołowiny, trzody chlewnej, drobiu rzeźnego, baraniny/jagnięciny, kóz oraz kwiatów ciętych i innych roślin ozdobnych pod osłonami. Ze wsparcia może skorzystać blisko 13 000 gospodarstw.

MRiRW podejmuje na bieżąco działania mające na celu wsparcie rolników indywidualnych pod względem zabezpieczenia społecznego w walce ze skutkami trwającej epidemii.

Na chwilę obecną zrealizowano już m.in. następujące działania:

1) zgodnie z ustawą z dnia 31 marca 2020 r. o zmianie ustawy o szczególnych rozwiązaniach związanych z zapobieganiem, przeciwdziałaniem i zwalczaniem COVID-19, innych chorób zakaźnych oraz wywołanych nimi sytuacji kryzysowych oraz niektórych innych ustaw (Dz.U. 2020 r., poz. 568), tzw. Tarczy antykryzysowej I:

a) **Zwolnienie z opłacania składek na ubezpieczenie emerytalno-rentowe za drugi kwartał 2020 r.** - od dnia 31 marca 2020 r., wprowadzono dla wszystkich osób objętych ubezpieczeniem emerytalno-rentowym w Kasie Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego zwolnienie z opłacania składek na to ubezpieczenie za II kwartał 2020 r.

Składki zostały opłacone przez budżet państwa za pośrednictwem KRUS.

Zwolnienie następuje z mocy samego prawa, co oznacza, że nie będzie konieczne składanie przez rolników ubezpieczonych w KRUS jakichkolwiek dodatkowych wniosków w tym zakresie.

Dotyczy rolników i domowników podlegających ubezpieczeniu emerytalno-rentowemu, w tym podlegających temu ubezpieczeniu na wniosek i tych, za których składka ta jest należna w podwójnej wysokości w związku z prowadzeniem pozarolniczej działalności gospodarczej lub z tytułu współpracy przy prowadzeniu tej działalności.

Nowo wprowadzone przepisy nie przewidują zwolnienia z obowiązku opłacania składki na ubezpieczenie:

- wypadkowe, chorobowe i macierzyńskie,
- zdrowotne (o ile rolnik jest zobowiązany do ich opłacania).

b) **Zasiłek opiekuńczy** - rodzicowi ubezpieczonemu w KRUS, który sprawuje osobistą opiekę nad dzieckiem – w związku z zamknięciem żłobka, klubu dziecięcego, przedszkola, szkoły lub innej placówki, do których uczęszcza dziecko, albo niemożności sprawowania opieki przez nianię lub dziennego opiekuna z powodu COVID-19 – przysługuje zasiłek opiekuńczy za każdy dzień opieki, przez okres nie dłuższy niż 14 dni.

Zasiłek opiekuńczy przysługuje z tytułu opieki nad:

- dzieckiem w wieku do ukończenia 8 lat,
- dzieckiem legitymującym się orzeczeniem o znacznym lub umiarkowanym stopniu niepełnosprawności do ukończenia 18 lat albo dzieckiem z orzeczeniem o niepełnosprawności lub orzeczeniem o potrzebie kształcenia specjalnego.

Zasiłek opiekuńczy za każdy dzień wynosi 1/30 kwoty emerytury podstawowej, która od 1 marca 2020 r. wynosi 972 zł 40 gr. Zasiłek opiekuńczy jest przez KRUS przyznawany na wniosek. W chwili obecnej jego obowiązywanie wydłużone zostało do dnia 14 czerwca 2020 r.

Do 8.06.2020 r. jednostki organizacyjne KRUS przyznały i wypłaciły:

34 082 zasiłków opiekuńczych na łączną kwotę **48 714 207,01 zł**

c) **przedłużenie wypłat rent rolniczych o 3 miesiące** z tytułu niezdolności do pracy, rent rodzinnych, uzależnionych od całkowitej niezdolności do pracy, dodatków pielęgnacyjnych oraz świadczeń uzupełniających dla osób niezdolnych do samodzielnej egzystencji, jeżeli termin ważności orzeczeń, na podstawie których przyznano prawo do ww. świadczeń, upłynął w okresie obowiązywania stanu zagrożenia epidemicznego albo

stanu epidemii albo w okresie 30 dni następujących po ich odwołaniu albo przed dniem wejścia w życie ustawy zmieniającej pod warunkiem, że wniosek o ustalenie prawa do świadczenia na dalszy okres został złożony przed upływem terminu ważności orzeczenia, a nowe orzeczenie w sprawie nie zostało wydane.

2) w dniu 21 marca br. weszło w życie rozporządzenie Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 19 marca 2020 r. zmieniające wysokość zasiłku chorobowego. Rolnikowi ubezpieczonemu w KRUS przysługuje **zasiłek chorobowy w kwocie 15 zł za każdy dzień czasowej niezdolności do pracy trwającej nieprzerwanie nie dłużej niż 14 dni**, jeżeli ta niezdolność jest spowodowana zakażeniem lub chorobą układu oddechowego oznaczonymi w zaświadczeniu lekarskim jako U07.1(COVID-19)

3) w ramach ustawy z dnia 14 kwietnia 2020 r. o tzw. Tarczy antykryzysowej 2, rolnikowi i domownikowi, w sytuacji objęcia obowiązkową kwarantanną, nadzorem epidemiologicznym lub hospitalizacją w związku z COVID-19, przysługuje **zasiłek w wysokości 50% minimalnego wynagrodzenia za pracę**.

4) wprowadzono **szczegółowe wytyczne w zakresie pracy w gospodarstwie rolnika pracowników sezonowych**, w dotyczące badań na COVID19 i zachowania reżimu sanitarnego.

✓ **Wprowadzenie specjalnych rozwiązań dla cudzoziemców w okresie pandemii**

W okresie epidemii z inicjatywy Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi wprowadzono specjalne rozwiązania dla cudzoziemców zatrudnionych w rolnictwie:

1. **przedłużono legalny pobyt i zezwoleń na pracę**, w tym na pracę sezonową poprzez wydłużenie wiz pobytowych i zezwoleń na pobyt czasowy cudzoziemców;
2. **zwolniono z konieczności uzyskania zezwolenia na pracę sezonową**, dla cudzoziemców posiadających zezwolenie na pracę ważne po 13 marca 2020 r. lub oświadczenie o powierzeniu wykonywania pracy cudzoziemcowi wpisane do ewidencji oświadczeń, w którym przynajmniej jeden dzień okresu pracy określonego w tym oświadczeniu przypada po dniu 13 marca;
3. **pracownikom zza granicy umożliwiono odbywanie obowiązkowej kwarantanny w warunkach gospodarstwa**, z możliwością bezpiecznego wykonywania pracy i pobytu;
4. **wypracowano Wytyczne MRiRW i GIS dla producentów rolnych zatrudniających cudzoziemców przy pracach sezonowych** w związku z rozprzestrzenianiem się wirusa SARS CoV-2;
5. **sfinansowano z budżetu państwa koszty testów** w kierunku potwierdzenia lub wykluczenia zakażenia COVID-19 dla pracowników sezonowych w rolnictwie, ubezpieczonych w Kasie Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego;

✓ **Ułatwienia w związku z wystąpieniem COVID-19**

W ustawie o finansach publicznych wprowadzono rozwiązania mające na celu **nienaliczanie odsetek w okresie trwania stanu zagrożenia epidemicznego lub stanu epidemii, w przypadku odroczenia lub rozłożenia na raty przez ARiMR spłaty przypadających jej należności**.

Ponadto, na mocy przepisów ustawy o CoVID-2 wprowadzono dodatkowe ułatwienia dla rolników chcących złożyć w 2020 r. oświadczenie o braku zmian we wniosku o przyznanie płatności obszarowych złożonym w roku 2019.

Zgodnie z tymi przepisami, **oświadczenia o przyznanie płatności obszarowych mogły być składane do ARiMR także za pomocą środków komunikacji elektronicznej** (np. w formie skanu lub zdjęcia).

W związku z COVID-19 Polska już w marcu br. zwróciła się do Komisji Europejskiej z prośbą o wdrożenie szeregu korzystnych dla rolników rozwiązań.

Jednym ze zgłoszonych postulatów był postulat dotyczący **umożliwienia wypłaty w kampanii 2020 r. zwiększonych zaliczek na poczet płatności bezpośrednich i płatności obszarowych PROW**. Efektem

dotychczasowych działań jest rozporządzenie UE nr 2020/531 opublikowane w dniu 17 kwietnia 2020 r., które przewiduje możliwość zwiększenia dopuszczalnego poziomu zaliczek za 2020 r. z 50% do 70% w przypadku płatności bezpośrednich oraz z 75% do 85% w przypadku wsparcia w ramach PROW. Ponadto, rozporządzenie przewiduje możliwość realizacji zaliczek płatności bezpośrednich również w sytuacji, gdy nie są zakończone kontrole na miejscu, o co również zabiegała Polska.

Polska zwróciła się do Komisji Europejskiej także o **ograniczenie kontroli i zapewnienie większej swobody w zakresie wymogów dotyczących terminów jej prowadzenia**. W dniu 17 kwietnia 2020 r. opublikowane zostało rozporządzenie (UE) 2020/532 umożliwiające państwom członkowskim zarówno zmniejszenie minimalnego poziomu kontroli na miejscu z 5% do 3%, jak również pewną swobodę w zakresie wymogów dotyczących terminów tych kontroli oraz możliwości przeprowadzania kontroli za pomocą nowych technologii.

Przedłużenie terminu składania wniosków o przyznanie płatności

W 2020 r. termin na składanie wniosków został przedłużony z uwagi na sytuację epidemiologiczną związaną z rozprzestrzenieniem się także w Polsce, wirusa SARS-CoV-2.

✓ **WDROŻONO NOWĄ DELIMITACJĘ ONW**

W 2018 r. skutecznie zakończono wieloletnie prace w zakresie delimitacji ONW w oparciu o jednolite dla całej UE kryteria biofizyczne (tj. warunki klimatyczne, pokrywa glebowa oraz ukształtowanie terenu). W wyniku nowej delimitacji nastąpiły pewne przesunięcia obszarów ONW (pojawiły się tereny, które po raz pierwszy zyskały status ONW, ale są także obszary, które utraciły ten status). Ponad 86% dotychczasowej powierzchni ONW typ nizinny utrzymała status ONW. Niecałe 14% utraciło go. Porównywalna powierzchnia użytków rolnych (ok. 15%) po raz pierwszy uzyskała wsparcie w ramach ONW z ograniczeniami naturalnymi. **W wyniku nowej delimitacji w 2019 r. wzrosła o ok. 130 tys. liczba rolników wnoszących o tę formę wsparcia.**

✓ **SKUTECZNY NADZÓR SPÓŁEK SKARBU PAŃSTWA**

Minister Rolnictwa i Rozwoju Wsi w latach 2017-2019 efektywnie wykonywał prawa z akcji i udziałów Skarbu Państwa w spółkach kapitałowych z branży rolno-spożywczej. Zadania te zostały przekazane Ministrowi przez Prezesa Rady Ministrów na podstawie przepisów regulujących zasady zarządzania mieniem państwowym. Spółki, w których uprawnienia zostały przekazane Ministrowi Rolnictwa i Rozwoju Wsi, w omawiany okresie wypłaciły dla Skarbu Państwa dywidendę w łącznej wysokości ok. 30.000.000,00 zł.

Z dniem 7 grudnia 2019 r. weszło w życie rozporządzenie Prezesa Rady Ministrów, zgodnie z którym, prawa z akcji i udziałów spółek z branży-rolno spożywczej wykonywane są obecnie przez Ministra Aktywów Państwowych.

Nadto, spółki w których Minister Rolnictwa i Rozwoju Wsi wykonuje uprawnienia, realizują inwestycje polegające m.in. na budowie nowoczesnych obiektów handlowych, co ma na celu: zwiększenie wartości rynkowej nieruchomości spółek i tym samym wzrost wartości spółek, generowanie wyższych przychodów oraz poprawa jakości infrastruktury handlowej, logistycznej i technicznej danego rynku hurtowego. **Łączna wartość nakładów inwestycyjnych w tych spółkach na lata 2018-2019 wynosi ponad 220.000.000,00 zł.**

✓ **Strategia zrównoważonego rozwoju wsi, rolnictwa i rybactwa 2030**

W dniu 15 października 2019 r. Rada Ministrów przyjęła Strategię zrównoważonego rozwoju wsi, rolnictwa i rybactwa 2030 (SZRWiR 2030), przedłożoną przez ministra rolnictwa i rozwoju wsi. Jest to podstawowy dokument strategiczny polityki rolnej i rozwoju obszarów wiejskich państwa prezentujący cele, kierunki interwencji oraz działania, jakie powinny zostać podjęte w perspektywie roku 2030. Dokument został opracowany w uzgodnieniu z Ministrem Gospodarki Morskiej i Żeglugi Śródlądowej.

Celem głównym SZRWiR 2030 jest rozwój gospodarczy wsi umożliwiający trwały wzrost dochodów jej mieszkańców przy minimalizacji rozwarstwienia ekonomicznego, społecznego i terytorialnego oraz poprawie stanu środowiska naturalnego.

W strategii przedstawiono pogłębioną analizę możliwości rozwoju obszarów wiejskich, rolnictwa i rybactwa w wymiarze regionalnym, co umożliwiło określenie kluczowych kierunków ich rozwoju do 2030 r. Działania SZRWRiR 2030 będą finansowane z krajowych i zewnętrznych środków publicznych, do których należą m.in. środki pochodzące z budżetu UE na lata 2021-2027 (w tym m.in. Wspólnej Polityki Rolnej, polityki spójności, wspólnej polityki rybołówstwa oraz środki w ramach programu „Horyzont Europa”). Wsparciem dla finansowania z poziomu kraju będą środki rozwojowe jednostek samorządu terytorialnego i środki prywatne.

W planowanych działaniach do 2030 r. przewidziano m.in.:

- utrzymanie zasady, że podstawą ustroju rolnego będą gospodarstwa rodzinne;
- wspieranie zrównoważonego rozwoju małych, średnich i dużych gospodarstw rolnych;
- większe niż dotychczas wykorzystanie potencjału sektora rolno-spożywczego dzięki rozwojowi nowych umiejętności i kompetencji jego pracowników, a także przez wykorzystanie najnowszych technologii w produkcji i zastosowanie rozwiązań cyfrowych oraz tworzenie warunków do kreowania innowacyjnych produktów;
- budowanie konkurencyjnej pozycji polskiej żywności na rynkach zagranicznych, której znakiem rozpoznawczym będzie wysoka jakość i nawiązanie do najlepszych polskich tradycji, a także dostosowanie produktów rolno-spożywczych do zmieniających się wzorów konsumpcji (np. rosnącego zainteresowania żywnością ekologiczną);
- prowadzenie produkcji rolniczej i rybackiej z poszanowaniem zasad ochrony środowiska oraz dostosowanie sektora rolno-spożywczego do zmian klimatu, w tym m.in. w zakresie dostępności do wody;
- dynamiczny rozwój obszarów wiejskich we współpracy z miastami, którego efektem będzie stabilny i zrównoważony wzrost gospodarczy, zapewniający każdemu mieszkańcowi wsi godną pracę, a mieszkańcom miast dostęp do zdrowej, polskiej żywności;
- tworzenie warunków do poprawy mobilności zawodowej mieszkańców wsi oraz wykorzystywania przez nich szans na rozwój i zmianę kwalifikacji, wynikających z powstawania nowych sektorów gospodarki (jak np. biogospodarki).

✓ **DEKLARACJA NA RZECZ ROZWOJU WSI I ROLNICTWA**

W dniu 15 października 2019 r. Rada Ministrów przyjęła Deklarację na rzecz rozwoju wsi i rolnictwa, którą desygnowali wszyscy Członkowie Rady Ministrów wraz z Premierem oraz Prezydentem RP. W dokumencie zostały wskazane następujące postanowienia:

- uznanie rozwoju obszarów wiejskich i rolnictwa za strategiczne zadanie państwa, niezbędne dla osiągnięcia zrównoważonego rozwoju kraju;
- podejmowanie wspólnych i solidarnych działań na rzecz rozwoju obszarów wiejskich i rolnictwa, w tym realizowanie działań wskazanych w SZRWRiR 2030;
- współpraca przy wypracowywaniu i wdrażaniu rozwiązań służących rozwojowi obszarów wiejskich i rolnictwa w ramach prowadzonych prac o charakterze strategicznym, planistycznym, programowym i legislacyjnym;
- uwzględnienie potrzeb rozwojowych obszarów wiejskich i rolnictwa przy realizowaniu polityki rozwoju państwa.

✓ **Zapewnienie współfinansowania rozwoju obszarów wiejskich ze środków polityki spójności**

Założenia Programowania Rozwoju Obszarów Wiejskich ze Środków Europejskich na lata 2021-2027, Założenia Umowy Partnerstwa 2021-2027.

W dniu 11 lutego 2020 r. Rada Ministrów przyjęła przedłożony przez Ministra RiRW dokument pn. Założenia Programowania Rozwoju Obszarów Wiejskich ze Środków Europejskich na lata 2021-2027. W dokumencie przedstawiono m.in. możliwości finansowania rozwoju wsi i obszarów wiejskich oraz sektora rolno-spożywczego ze środków Polityki Spójności na lata 2021-2027. Wskazano również kluczowe potrzeby rozwojowe obszarów wiejskich i sektora rolno-spożywczego, które wymagają wsparcia ze strony polityki spójności ze względu na konieczność przeznaczenia, większej niż dziś, części WPR 2021-2027 na cele środowiskowo-klimatyczne związane z rolnictwem. Do zagadnień tych zaliczono m.in.:

- gospodarowanie wodą (magazynowanie, retencja, itp.)
- gospodarkę odpadami i ściekami,
- rozwój infrastruktury umożliwiającej rozwój przedsiębiorczości i powstawania nowych miejsc pracy (transport, energia, internet, itp.).

✓ Zapewnienie na poziomie Rządu większego niż dotychczas wsparcia obszarów przeważnie wiejskich zagrożonych trwałą marginalizacją w ramach środków europejskich na lata 2021-2027

Zaliczono do Obszarów Strategicznej Interwencji (OSI) obszary przeważnie wiejskich zagrożone trwałą marginalizacją i włączenie tego OSI jako obligatoryjnego w Regionalnych i Krajowych Programach Operacyjnych na lata 2021-2027.